

ต้นแบบโครงการชุมชน ในการพัฒนาชุมชน ในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าอย่างยั่งยืน

คำนำ

หนังสือ “ต้นแบบโครงการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าอย่างยั่งยืน” จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ให้ คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า (คพรพ.) คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าตำบล (คพรต.) ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า และเจ้าหน้าที่กองทุนในเขตพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการชุมชนที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า โดยมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนฯ ตั้งแต่ การทำความรู้จักกองทุนพัฒนาไฟฟ้า นำเสนอปัจจัยที่ส่งผลให้โครงการชุมชนประสบผลสำเร็จ แนวทางในการจัดทำโครงการชุมชนที่ดี และตัวอย่างโครงการชุมชนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี บทสรุปโมเดลการดำเนินโครงการชุมชน ตลอดจนการเกณฑ์การพิจารณาโครงการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจการดำเนินการโครงการชุมชนที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ เจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์และนโยบายของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ก่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนรอบโรงไฟฟ้าอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ตุลาคม 2562

สารบัญ

บทที่ 1 รู้จักกองทุนพัฒนาไฟฟ้า	4
บทที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลให้โครงการชุมชนประสบผลสำเร็จ	8
บทที่ 3 แนวทางการจัดทำและหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการ	12
บทที่ 4 ตัวอย่างโครงการชุมชนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี	18
• 30 โครงการชุมชนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี	21
ประเภทโครงการเพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาสาธารณูปโภค	23
• โครงการพัฒนาระบบน้ำประปา	24
• โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์	26
• โครงการก่อสร้างโรงอเนกประสงค์	28
• โครงการน้ำดื่มชุมชน	30
• โครงการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	32
• โครงการหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	34
• โครงการพัฒนาศาลาการเปรียญ	36
• โครงการก่อสร้างโรงสูบน้ำ	38
ประเภทโครงการเพื่อการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	41
• โครงการพิพิธภัณฑ์ชุมชน	42
• โครงการศูนย์บริการและพัฒนากะเกษตร	44
• โครงการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา	46
• โครงการให้ทุนการศึกษา	48
• โครงการพัฒนาเยาวชนด้านดนตรี	50
• โครงการสนับสนุนความเท่าเทียมทางการศึกษา	52

ประเภทโครงการเพื่อพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน	55
• โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	56
• โครงการจัดอบรมและผลิตก้อนเห็ด	58
• โครงการโรงสีข้าวชุมชน	60
• โครงการปุ๋ยเพื่อการเกษตร	62
• โครงการส่งเสริมการทอผ้าไหม	64
• โครงการส่งเสริมการจักสานไม้	66
ประเภทโครงการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	69
• โครงการคลินิกนอกเวลา	70
• โครงการสนับสนุนศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ	72
• โครงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย	74
• โครงการพัฒนาเรือนพักผู้ป่วยในโรงพยาบาล	76
• โครงการปรับปรุงสนามฟุตบอล	78
ประเภทโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ	81
• โครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	82
• โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนเพื่อแก้ปัญหาหนี้สินของคนในชุมชน	84
ประเภทโครงการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยว	87
• โครงการป่าชุมชน	88
• โครงการจัดการขยะมูลฝอย	90
• โครงการจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว	92
ภาพประกอบ	95

บทที่ 1

รู้จัก กองทุนพัฒนาไฟฟ้า

“กองทุนพัฒนาไฟฟ้า” เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุนให้มีการบริการไฟฟ้าไปยังท้องที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง กระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น พัฒนาชุมชนในท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน ตลอดจนเทคโนโลยีในการประกอบกิจการไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย โดยคำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ใช้ไฟฟ้า

โดยยึดถือการพัฒนาหรือฟื้นฟูท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าเป็นหลัก ภายใต้การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ซึ่งบทบาทสำคัญด้านหนึ่งในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า สำหรับการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาไฟฟ้างดงกล่าว การบริหารจัดการเงินของกองทุนดำเนินการโดยคณะกรรมการกองทุนพัฒนาไฟฟ้าในพื้นที่ประกาศ ในปัจจุบัน ณ ธันวาคม 2561 ได้มีการออกประกาศจัดตั้งกองทุนพัฒนาไฟฟ้าในพื้นที่ประกาศแล้ว 494 กองทุน ซึ่งประกอบด้วย

กองทุนประเภท ก

ปริมาณการผลิตพลังงานไฟฟ้ามากกว่า
5,000 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อปี
และเงินจัดสรรมาก
(มากกว่า 50 ล้านบาทต่อปี)
จำนวน 13 กองทุน

กองทุนประเภท ข

ปริมาณการผลิตพลังงานไฟฟ้าตั้งแต่
100-5,000 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อปี
และเงินจัดสรรปานกลาง
(มากกว่า 1-50 ล้านบาทต่อปี)
จำนวน 73 กองทุน

กองทุนประเภท ค

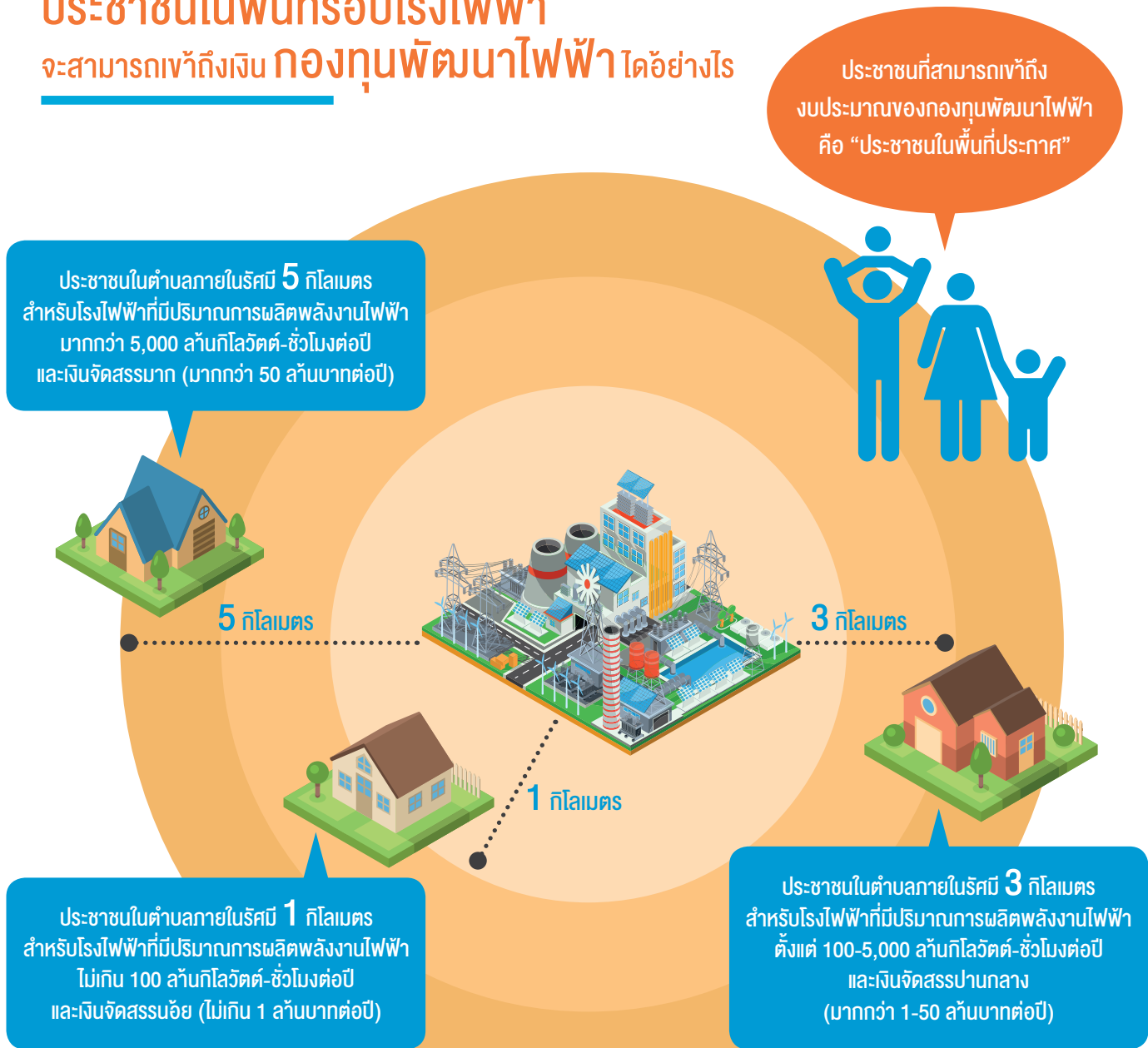
ปริมาณการผลิตพลังงานไฟฟ้าไม่เกิน
100 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อปี
และเงินจัดสรรน้อย
(ไม่เกิน 1 ล้านบาทต่อปี)
จำนวน 408 กองทุน

โดยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2562 กกพ. ได้มีการอนุมัติโครงการให้กับกองทุนพัฒนาไฟฟ้าในพื้นที่ประกาศแล้วทั้งสิ้น 40,000 โครงการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าอย่างยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมให้ชุมชนบริหารจัดการตนเองอย่างมีธรรมาภิบาล ผ่านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทุกภาคส่วน

ดังนั้นคุณค่าที่แท้จริงของ “กองทุนพัฒนาไฟฟ้า” ในมาตรา 97 (3) ตามเจตนารมณ์ที่ก่อตั้งขึ้นมา คือ การเป็นพลังสำคัญสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนรอบโรงไฟฟ้า โดยมีหลักคิดว่า การดำเนินโครงการมีส่วนทำให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้ด้วยชุมชนเอง โดยมี “กองทุน” เป็นส่วนสนับสนุน ฟื้นฟู และเยียวยา พร้อมทั้งสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ใช้ไฟฟ้า

ประชาชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า

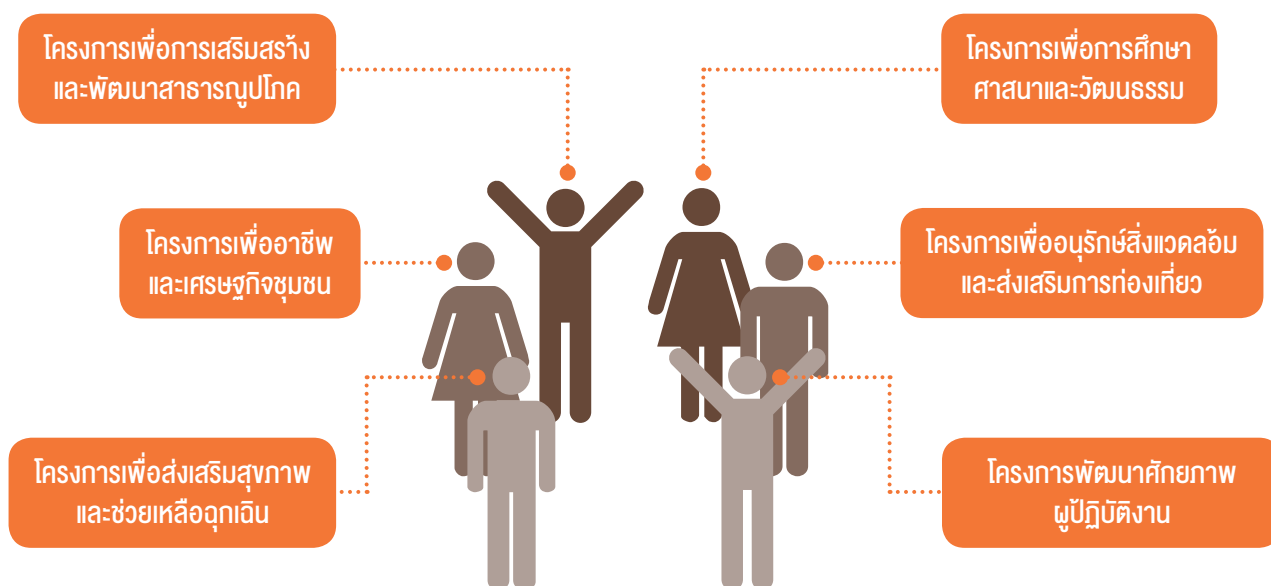
จะสามารถเข้าถึงเงิน กองทุนพัฒนาไฟฟ้า ได้อย่างไร

รัฐมีดังกล่าวดังกล่าวอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้หากมีการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นเพื่อเสนอ กกพ. เห็นชอบ

ทั้งนี้ประชาชนในพื้นที่ประกาศ กองทุนประเภท ก สามารถขอรับแบบเสนอโครงการชุมชนได้จาก คณะกรรมการพัฒนาชุมชน ในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าตำบล (คพรต.) ของเขตตำบลที่ตนอาศัยอยู่ และประชาชนในพื้นที่ประกาศ กองทุนประเภท ข สามารถขอรับแบบเสนอโครงการชุมชนได้จาก คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า (คพรฟ.) เพื่อนำเสนอโครงการชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือฟื้นฟูท้องถิ่นของตน

“ประเภทของโครงการชุมชน” ที่ประชาชนในพื้นที่ประกาศ สามารถเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา หรือฟื้นฟูท้องถิ่นของตนเองได้

“ประชาชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า” จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ กองทุนพัฒนาไฟฟ้าได้อย่างไร

สมัครเป็นผู้แทนหมู่บ้าน เพื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็น คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า (คพรพ.) และ คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าตำบล (คพรต.)	เข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อเลือกผู้แทนของตนเข้าร่วมเป็น คพรพ. และ คพรต. ทำหน้าที่บริหารเงินกองทุนพัฒนาไฟฟ้าในพื้นที่ประกาศของตน
ติดตามและเข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชนที่ คพรพ. หรือ คพรต. หรือ ผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลจัดขึ้น เพื่อนำเสนอโครงการ ชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่	ติดตามตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนพัฒนาไฟฟ้าในพื้นที่ประกาศ

ปัจจัยที่ส่งผลให้ โครงการชุมชนประสบผลสำเร็จ

จากการถอดประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาของโครงการประเภทต่างๆ ทั่วประเทศที่ประสบความสำเร็จภายใต้การสนับสนุนของ “กองทุนพัฒนาไฟฟ้า” พบว่ามีปัจจัยอยู่ 8 ประการ ที่จำเป็นต้องให้ความใส่ใจและพัฒนาให้เกิดขึ้นในชุมชนและหมู่บ้าน เพื่อส่งผลสำคัญให้เกิดความสำเร็จของโครงการคือ

1. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า และระเบียบหลักเกณฑ์ของ กกพ.

เจตนารมณ์ หรือวัตถุประสงค์สำคัญของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการชุมชนตามมาตรา 97 (3) แห่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 คือ “การพัฒนาชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า” โดยมีระเบียบหลักเกณฑ์ภายใต้การกำกับของ กกพ. และคู่มือปฏิบัติงานของสำนักงาน กกพ. เจ้าหน้าที่กองทุนพัฒนาไฟฟ้าสามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุน (Supporter) ด้านเอกสาร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพให้กับ คพรพ. จะยังทำให้การดำเนินงานโครงการสามารถบรรลุเจตนารมณ์ หรือวัตถุประสงค์สำคัญของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า

2. ทักษะความสามารถ และการมีจิตสาธารณะของผู้รับผิดชอบโครงการ

ทักษะความสามารถและประสบการณ์ของผู้รับผิดชอบโครงการมีความสำคัญมาก ในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามกรอบเกณฑ์และระเบียบที่ สำนักงาน กกพ. กำหนด และทำให้โครงการประสบผลสำเร็จได้ยั่งยืนในพื้นที่ หรือมีความต่อเนื่อง บนพื้นฐานของความเสียสละ มีจิตสาธารณะ ตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อส่วนรวม

- ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชุมชนมาก่อน ส่งผลให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ รวดเร็วมากขึ้น
- ผู้รับผิดชอบโครงการมีสัมพันธภาพที่ดีกับหน่วยงานราชการ ทำให้การประสานงานและสร้างเครือข่ายการทำงานในระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี
- ผู้รับผิดชอบโครงการมีการพัฒนาทักษะ ความรู้อย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จะทำให้เข้าใจการพัฒนาและสามารถเชื่อมโยงงานพัฒนาด้านต่างๆ มาบูรณาการในชุมชน
- ผู้รับผิดชอบโครงการทำงานบนพื้นฐานของการมองประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ทำให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน และเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

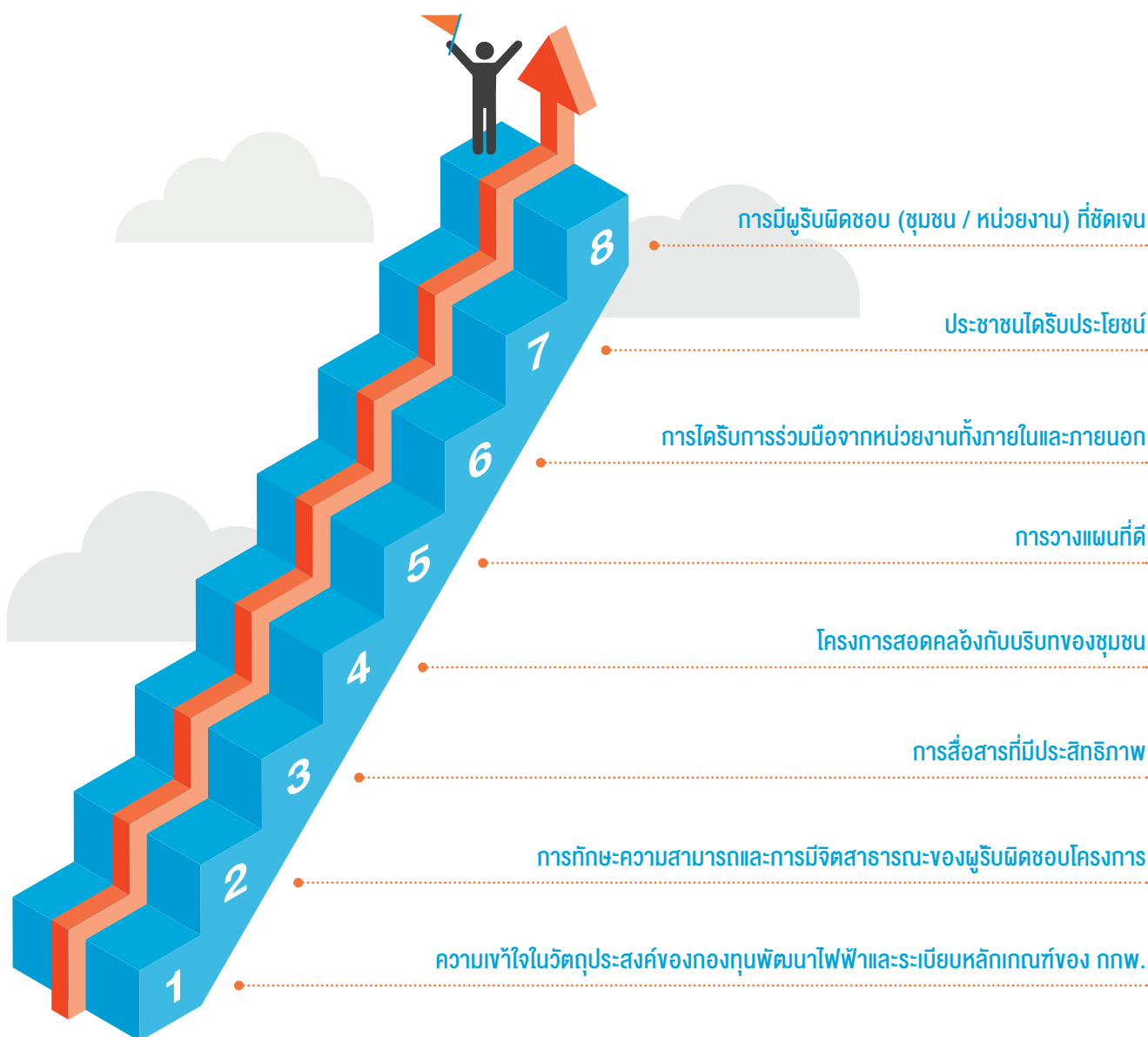
3. การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดสำคัญของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า คือ เป็นกองทุนโดยชุมชน เพื่อชุมชน ยุทธศาสตร์ในการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับการดำเนินงานของกองทุนจึงมีลักษณะของการสื่อสาร 2 ทาง แบ่งระดับขอบเขตการสื่อสารออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

- การสื่อสารระหว่างชุมชน กับ คพรต. และ คพรพ.
- การสื่อสารระหว่างคพรต. และ คพรพ. กับเจ้าหน้าที่กองทุนฯ
- การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กองทุนฯ กับ เจ้าหน้าที่สำนักงาน กกพ. ประจำเขต
- การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงาน กกพ. ประจำเขต กับ สำนักงาน กกพ. (ส่วนกลาง)

การสื่อสารของโครงการชุมชนที่ประสบความสำเร็จมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ในการดำเนินโครงการ และมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน ระหว่างกันและกันตลอดเส้นทางการทำงาน

ปัจจัยที่ส่งผลให้โครงการชุมชนประสบความสำเร็จ

4. โครงการสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

พื้นที่ประกาศของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า กระจายอยู่ในกว่า 69 จังหวัดทั่วประเทศ มีบริบทชุมชนที่หลากหลาย การพัฒนาโครงการจากบริบทที่เป็นจริงของชุมชนจากสภาพปัญหา ความจำเป็น หรือกระทั่งเป้าหมายที่ชุมชนต้องการไปถึง บนปัจจัยพื้นฐานที่ชุมชนมีอยู่ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการชุมชนประสบผลสำเร็จ การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับบริบทชุมชนเริ่มได้จากกระบวนการสำรวจ รับฟังการสะท้อนปัญหาและความต้องการต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ประกาศ ผ่านเวทีประชาคมที่มีประสิทธิภาพ ดำเนินงานสอดคล้องไปกับการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน ก็จะทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมใจ และร่วมสร้างประโยชน์อย่างเต็มที่

5. การวางแผนที่ดี

การวางแผนที่ดีมีรากฐานมาจากการค้นหาปัญหา ความต้องการของชุมชน แล้วตั้งวัตถุประสงค์ชัดเจนจัดวางการทำงานเชื่อมโยงไว้อย่างเป็นลำดับ มีผู้รับผิดชอบชัดเจน การทำโครงการแต่ละโครงการ การวางแผน คือจุดเริ่มต้นสำคัญของการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จ การวางแผน เปรียบเสมือนเป็น “ต้นน้ำ” ต้องมีเป้าหมายชัดเจนให้เห็นเป็นรูปธรรม ส่วนในช่วงของการดำเนินงาน เปรียบเสมือน “กลางน้ำ” ต้องมีขั้นตอนชัดเจนมีลำดับความสำคัญ และสุดท้ายการประเมินผล คือ “ปลายน้ำ” หมายถึง การติดตามผลเพื่อตรวจสอบความยั่งยืนของโครงการ

6. การได้รับการร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

โครงการสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ จากการดำเนินงานตามระเบียบของ กกพ. กล่าวคือ โครงการที่บริหารจัดการโดยภาครัฐ และโครงการที่บริหารจัดการโดยชุมชน ซึ่งล้วนมีขั้นตอนที่ต้องอาศัย หรือขอความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอกหลายขั้นตอน การประสานขอความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพนั้น เริ่มจากขั้นตอนของการประสานงานให้หน่วยงานต่างๆ รับรู้ รับทราบถึงแนวทางการดำเนินงานโครงการ เพื่อขอให้หน่วยงานเหล่านั้นนำโครงการชุมชนไปบรรจุไว้ในแผนงาน หรือแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ตลอดจนความร่วมมือในการดูแล และรับผิดชอบจนเสร็จสิ้นโครงการ หรือในกรณีเกิดความเสียหายต้องการซ่อมบำรุง

7. ประชาชนได้รับประโยชน์

การได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ หมายถึง ผลของการดำเนินโครงการชุมชนต่างๆ ส่งผลดีต่อประชาชน และชุมชน เช่น ส่งผลให้รายได้ดีขึ้นหรือรายจ่ายลดลง ความเป็นอยู่ดีขึ้น สภาพแวดล้อมดีขึ้น สุขภาพทางกายหรือจิตใจดีขึ้น ลูกหลานได้รับการพัฒนา มีภูมิคุ้มกันและมีโอกาสหรืออนาคตที่ดีขึ้น ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมีความสามัคคี สร้างการเรียนรู้และบ่มเพาะผู้นำที่ดี มีจิตอาสาเกิดขึ้นในชุมชน ดังนั้นการดำเนินโครงการที่ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องส่งผลด้านดีต่อประชาชนและชุมชน

8. การมีผู้รับผิดชอบ (ชุมชน / หน่วยงาน) ที่ชัดเจน

การดำเนินโครงการมี “เจ้าภาพ” เช่น กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงาน ทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการบริหารจัดการโครงการจนแล้วเสร็จ โครงการด้านการเสริมสร้างและพัฒนาสาธารณูปโภค ต้องดำเนินโครงการโดย อบต. หรือหน่วยงานของรัฐ ทำหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินงาน สำหรับโครงการพัฒนาอาชีพให้มีผู้รับผิดชอบบริหารจัดการในรูปแบบของกลุ่มผู้จดทะเบียนรับรองรับผิดชอบชัดเจน

แนวทางการจัดทำ และหลักเกณฑ์ การพิจารณาโครงการ

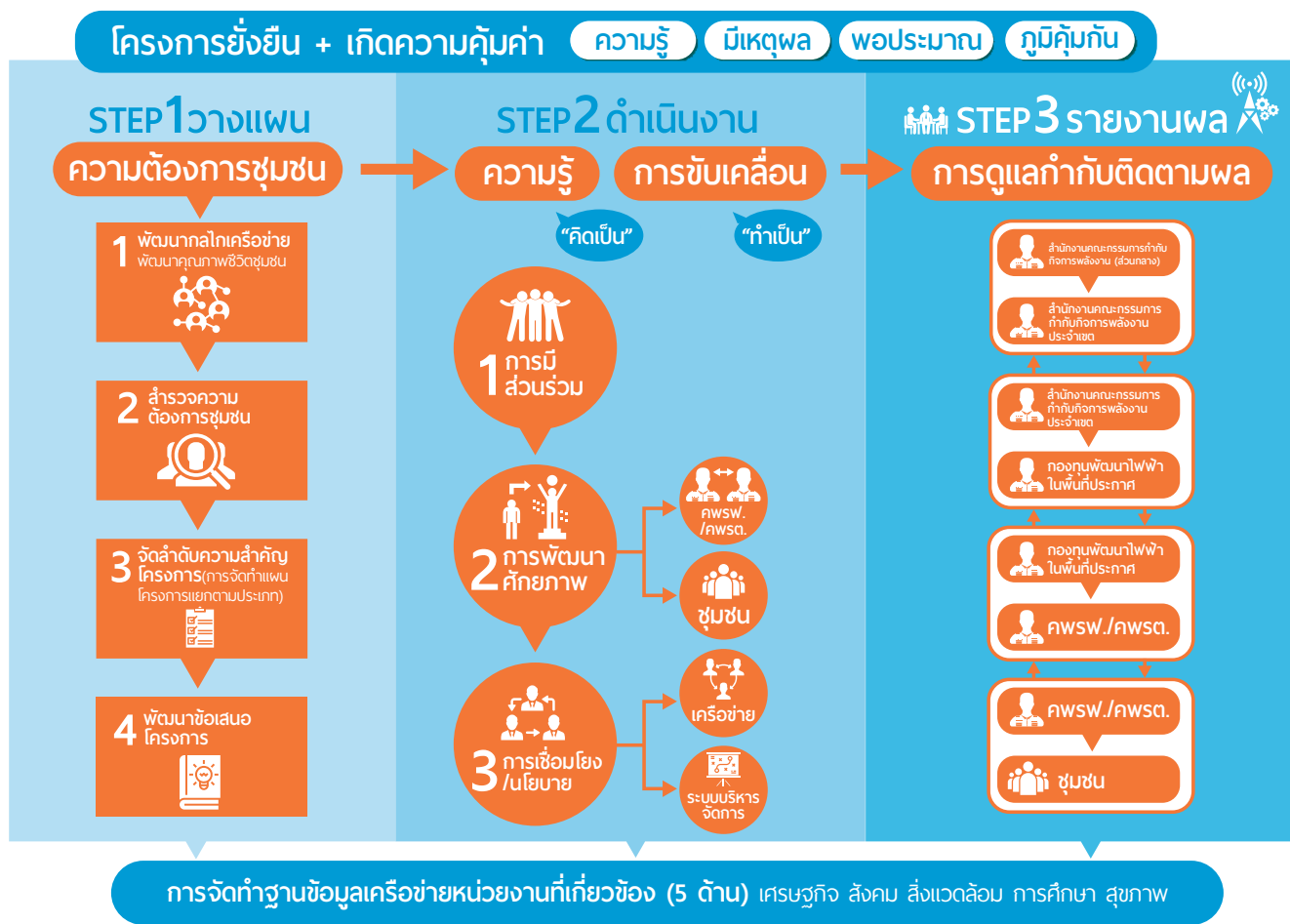

แนวทาง การจัดทำโครงการชุมชนที่ดี

เป็นแนวทางการจัดทำโครงการที่มีประสิทธิภาพ ยึดหลัก ใช้ความรู้ มีเหตุผล พอประมาณและมีภูมิคุ้มกันที่จะก่อให้เกิดความคุ้มค่า ความยั่งยืนต่อไปในอนาคต บนการทำงานที่มีการจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5 ด้าน ในพื้นที่ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา และสุขภาพ โดยมีกระบวนการสำคัญแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. การวางแผนที่มีเป้าหมายตอบความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับความเป็นไปได้และบริบทชุมชน
2. การดำเนินงานบนฐานความรู้ (คิดเป็น) มีการขับเคลื่อน (ทำเป็น) ของการสร้างการมีส่วนร่วม บริหารจัดการโดยเชื่อมโยงนโยบายและเครือข่าย พัฒนาศักยภาพคนตลอดกระบวนการทำงาน
3. การรายงานผลการดำเนินงานจากการสรุปงานถอดบทเรียนเพื่อพัฒนา โดยมีการดูแลกำกับติดตามผลการดำเนินโครงการ

โมเดลชุมชนต้นแบบ

1. การวางแผน “ความต้องการของชุมชน”

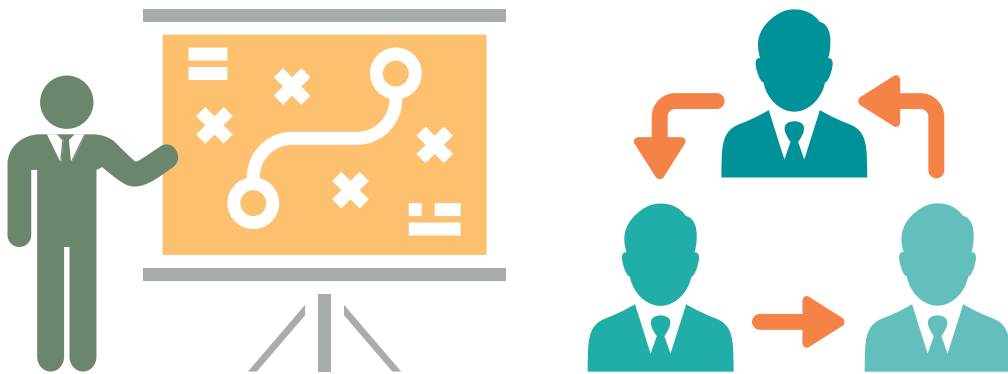
การวางแผน มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาตามบริบท “ความต้องการของชุมชน” ในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า โครงการชุมชนที่ดีเกิดจากการวางแผนซึ่งเป็นบทบาทสำคัญหรือเป็นอำนาจหน้าที่ของ คพรฟ. และ คพรต. (เฉพาะกองทุนประเภท ก) ดำเนินงานผ่าน “กระบวนการประชาคมหมู่บ้านหรือตำบล” โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญในการวางแผนดังนี้คือ

- **การพัฒนากลไกเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน** โดยมี คพรฟ. และ คพรต. เป็นเจ้าภาพพิจารณาสร้างระบบฐานข้อมูลเครือข่าย “คน” “หน่วยงาน” และ “ข้อมูลพื้นที่ ความต้องการ/ปัญหาชุมชน” ใน 5 ด้านสำคัญ กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา และด้านสุขภาพ เพื่อให้การวางแผนเกิดขึ้นมาจากความเข้าใจข้อมูลพื้นฐาน ภาพรวมสามารถเชื่อมโยงใช้ข้อมูลที่เป็นจริงให้เป็นประโยชน์ในการทำแผน
- **กระบวนการสำรวจความต้องการ/ปัญหาของชุมชน** เป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งทำให้ทราบถึง “สภาพการณ์ปัจจุบัน” ของพื้นที่ ความเป็นมา ความสำคัญ และสภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการของชุมชน ในกระบวนการนี้ควรเริ่มด้วยการชวนชุมชน “ตั้งเป้าหมายชุมชนที่ต้องการเห็นในอนาคต” หรือการวางวิสัยทัศน์ที่ต้องการไปถึง แล้วจึงทำการสำรวจปัญหาและความต้องการเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการนั้น จะทำให้เห็นทิศทางการทำโครงการที่ยั่งยืนกว่าการสำรวจความต้องการหรือปัญหาที่ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าเป้าหมายปลายทางนั้นอยู่ที่ใด
- **การจัดลำดับความสำคัญโครงการ** (การจัดทำแผนโครงการแยกตามประเภท) ในแต่ละชุมชนเมื่อได้ความต้องการ/ปัญหามาแล้ว ในขั้นตอนนี้ คือ การพิจารณาตัดสินใจร่วมกันว่าเรื่องใดควรจะเป็นเรื่องสำคัญและเร่งด่วนที่ต้องจัดทำโครงการขึ้นเป็นอันดับแรก และเรื่องใดที่เป็นเรื่องสำคัญแต่ไม่เร่งด่วน แต่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาหรือจัดทำโครงการเพื่อให้เป้าหมายของชุมชนที่ทุกคนต้องการเห็นเกิดขึ้นได้ จะได้ถูกนำขึ้นมาพัฒนาข้อเสนอโครงการในขั้นต่อไป
- **การพัฒนาข้อเสนอโครงการ** โดยพื้นฐานการจัดทำโครงการจำเป็นต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า ยึดหลัก ใช้ความรู้ มีเหตุผลพอประมาณและให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน นั่นคือโครงการมีส่วนทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ เกิดความสามัคคี เกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน สามารถพึ่งตนเองได้ และพัฒนาต่อไปได้ด้วยตนเอง

2. การดำเนินงาน ต้องอยู่บนฐาน “ความรู้”(คิดเป็น) และการขับเคลื่อน (ทำเป็น)”

การดำเนินงาน คพรฟ. และชุมชน ต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนโครงการทำงานบนฐานความรู้ (คิดเป็น) ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ขับเคลื่อนงานไปด้วยกัน (ทำเป็น) ร่วมรับประโยชน์ ร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้ได้ผลสำเร็จที่ทุกฝ่ายเป็นเจ้าของร่วมกัน สร้างความภาคภูมิใจแก่ทุกฝ่ายในผลงานที่ได้ช่วยกันลงมือทำ การใช้ความรู้ และความสามารถในการขับเคลื่อนงานแบบ “คิดเป็น” “ทำเป็น” เกิดจากปัจจัยดังนี้

- **การพัฒนาศักยภาพ คพรฟ. และ ชุมชน** เรื่องทักษะการคิดวิเคราะห์ การเขียนโครงการ การบริหารจัดการตลอดจนความเข้าใจในคู่มือ ระเบียบพัสดุการเงิน บัญชีต่างๆ นอกจากนี้ คพรฟ. ควรได้รับการเสริมศักยภาพและได้เรียนรู้เทคนิคการทำงานใหม่ๆ ที่เข้าใจง่ายเพื่อเสริมการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เช่น เทคนิคการจัดทำประชาคมที่ดี เพื่อจัดกระบวนการค้นหาความต้องการของชุมชน เทคนิคการจัดทำแผนงานโครงการอย่างง่าย เป็นต้น โดยเฉพาะต้องยกระดับศักยภาพ คพรฟ. สู่การเป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) เอื้ออำนวยให้เกิดพื้นที่หรือเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการทำโครงการชุมชนที่ดี สร้างความตระหนัก ให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสำคัญ เจตนารมณ์ และเป้าหมายของกองทุนพัฒนาไฟฟ้าและเข้ามามีส่วนร่วม
- **การมีส่วนร่วมระหว่าง คพรฟ. และ ชุมชน** ในการขับเคลื่อนและพัฒนาชุมชนไปสู่ความยั่งยืน โดยสร้างการมีส่วนร่วมใน 5 ระดับ คือ
 - ◇ ระดับการให้ข้อมูล (Informing)
 - ◇ ระดับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (Information Provision)
 - ◇ ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation)
 - ◇ ระดับการสร้างความร่วมมือ การวางแผนร่วมกัน (Involvement)
 - ◇ ระดับการร่วมดำเนินการ (Partnership)

ทั้งนี้ คพรฟ. และเจ้าหน้าที่กองทุนฯ ควรมีทักษะการสื่อสารพื้นฐาน สามารถกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบรรยากาศที่สามัคคีสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาหรือมุมมองทางความคิดเห็นที่แตกต่างในเวทีได้

- **การเชื่อมโยงแผนการพัฒนาชุมชนในระดับพื้นที่กับนโยบาย** ของกองทุนพัฒนาไฟฟ้าในการดำเนินโครงการ โดย
 - ◇ เครือข่าย คพรฟ. และ ชุมชน ต้องวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค ในพื้นที่เพื่อเชื่อมต่อกับภาคีเครือข่ายต่างๆ เข้ามาหนุนเสริมการดำเนินโครงการ การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องพัฒนาทั้งระบบไม่ใช่การพัฒนาเฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใด ดังนั้นการทำงานจึงบูรณาการความร่วมมือกับหลากหลายภาคีเพื่อให้เกิดความยั่งยืน
 - ◇ การบริหารจัดการที่ดีโดยเจ้าหน้าที่กองทุนพัฒนาไฟฟ้าในพื้นที่ประกาศ ทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุน “Supporter” ที่มีประสิทธิภาพด้วยบทบาทนักเชื่อมประสานสร้างความร่วมมือเป็นนักสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลได้ชัดเจน เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการในระดับโครงการให้ดำเนินการตามเป้าหมายของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า

3. การรายงานผล “ดูแล กำกับ ติดตามผล”

เป็นกระบวนการกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ให้ข้อเสนอแนะด้วยกระบวนการที่สร้างการเรียนรู้ให้ชุมชน เช่น กระบวนการทบทวนหลังปฏิบัติงานทุกครั้ง (After Action Review: AAR) อันเป็นการทบทวนการทำงานทั้งด้านความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่ค้นหาคนผิด แต่เป็นการทบทวน แลกเปลี่ยนเพื่อนำบทเรียนจากความสำเร็จและความล้มเหลวมาพัฒนาหรือการปรับปรุงการทำงานต่อไป หรือการจัดให้มีการถอดบทเรียนหลังทำโครงการแล้วเสร็จร่วมกัน เกิดกระบวนการกำกับติดตามเป็นระบบ “ทุกระดับ” โดยอาศัย “การสื่อสารที่มีคุณภาพ” ในการดูแล กำกับ ติดตามผล และรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

ทั้งนี้ กระบวนการจัดทำโครงการชุมชนที่ดี ตั้งแต่ กระบวนการต้นน้ำ (การวางแผน) กระบวนการกลางน้ำ (การดำเนินงาน) และ กระบวนการปลายน้ำ (การรายงานผล) เป็นแนวทางการจัดทำโครงการชุมชนที่ดี เพื่อก่อเกิดการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน ตามเจตนารมณ์ของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า

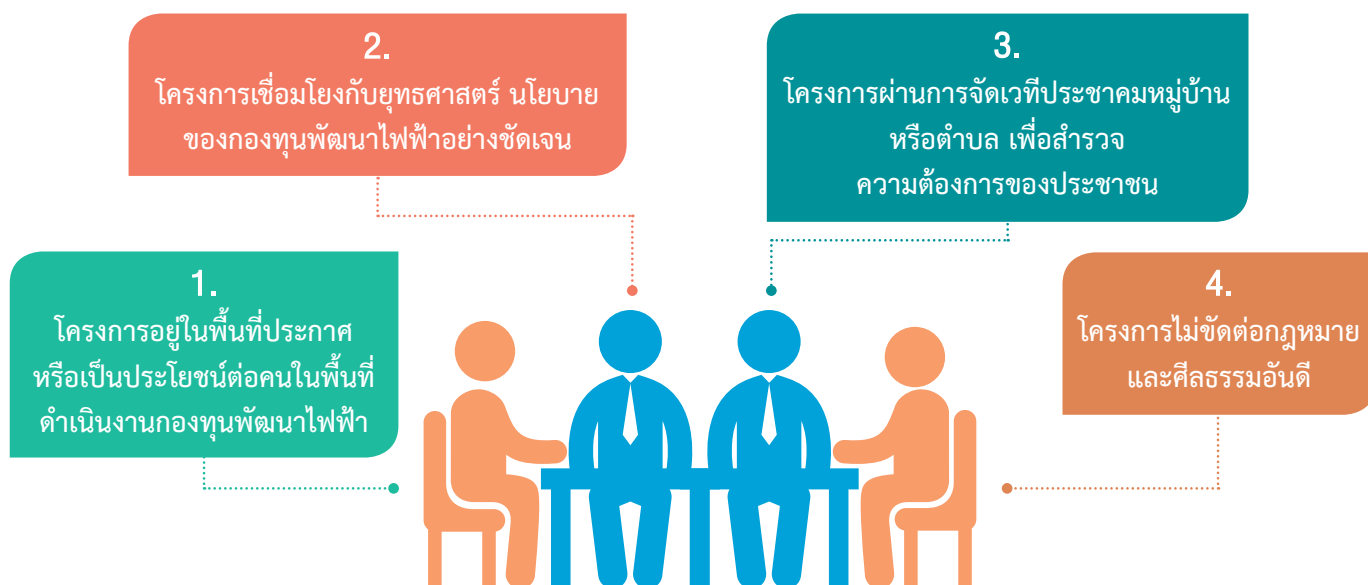
หลักเกณฑ์ การพิจารณาโครงการ

หลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า เป็นไปเพื่อให้การดำเนินโครงการสอดคล้องและเป็นไปตามกรอบเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน มีรายละเอียดหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการชุมชน (กองทุนประเภท ก และประเภท ข) ใน 2 เกณฑ์หลัก คือ

1. เกณฑ์การพิจารณาว่าโครงการเข้าข่ายพิจารณา
2. เกณฑ์การพิจารณาด้านคุณภาพโครงการ

เกณฑ์การพิจารณาโครงการที่ง่ายง่ายพิจารณา

เป็นการพิจารณาว่าโครงการอยู่ในบทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย ของ “กองทุนพัฒนาไฟฟ้า” หรือไม่ หากเข้าข่ายพิจารณา จะนำไปสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการ และ/หรือ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์เกณฑ์คุณภาพของโครงการ ในลำดับต่อไป โดยมีเกณฑ์การพิจารณา 4 ข้อ ของโครงการที่เข้าข่ายพิจารณา ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณาค้นคุณภาพโครงการ

เป็นการพิจารณาว่าโครงการที่นำเสนอขึ้นมานั้นต้องการทำอะไร ที่ไหน ใครเป็นผู้รับผิดชอบ มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร และมีการบริหารจัดการอย่างไรให้โครงการเกิดความยั่งยืนโดยจำแนกการพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์เอกสารข้อเสนอโครงการที่มีความครบถ้วน

เป็นการพิจารณาถึงรายละเอียดเนื้อหาความสมบูรณ์ของข้อเสนอโครงการ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นที่ รายละเอียดโครงการ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ แผนการบริหารจัดการงบประมาณที่ใช้ความรู้ของผู้ดำเนินโครงการโดยพิจารณาความพร้อมของเอกสาร และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากโครงการซึ่งถือเป็นคุณภาพของการดำเนินโครงการโดยมีการพิจารณามี 4 ด้าน คือ

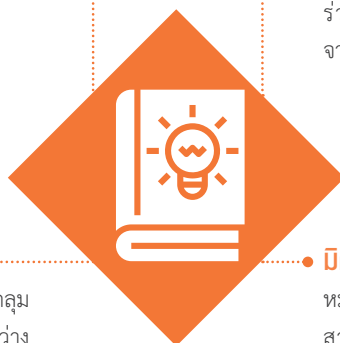

• มิติด้านประโยชน์ที่ได้รับ •

หมายถึง ประโยชน์ที่สมาชิกของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าได้รับทั้งทางตรงหรือทางอ้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการ

• มิตีการมีส่วนร่วมของชุมชน

หมายถึง กระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเพื่อจัดทำโครงการ การตัดสินใจเรื่องวิธีการทำงาน โดยการมีส่วนร่วมนั้น สามารถพิจารณาได้ทั้ง การมีส่วนร่วมให้ข้อมูล การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการร่วมรับผลประโยชน์อันเนื่องจากการดำเนินโครงการ

• มิติด้านการบริหารจัดการโครงการที่ดี •

หมายถึง กระบวนการทำงาน ที่นำเสนอในเอกสาร ครอบคลุมมิติเรื่องการบริหารโครงการ อันได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเป้าหมายของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวิธีการทำงานกับวัตถุประสงค์ การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

• มิติด้านความยั่งยืนของโครงการ

หมายถึง เมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว โครงการดังกล่าวสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้รับผิดชอบที่ดำเนินการ หรือมีการส่งมอบโครงการนั้นๆ ให้กับชุมชนหรือผู้บริหารที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ ดูแลรักษาที่ต่อเนื่อง

2. การประชุมแบบมีส่วนร่วมของ คพรฟ.

การประชุมแบบมีส่วนร่วมของ คพรฟ. เพื่อเปิดโอกาสให้ คพรฟ. ซึ่งเป็นตัวแทนมาจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานราชการ ภาคประชาสังคม ผู้นำชุมชน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอีกครั้งหนึ่งเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการ เพื่อให้ผลการกลั่นกรองโครงการชุมชนมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยคำนึงถึงมิติ 4 ด้าน เป็นหลักการสำคัญ (มิติด้านประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ มิตีการมีส่วนร่วมของชุมชน มิติด้านการบริหารจัดการโครงการที่ดี และมิติด้านความยั่งยืนของโครงการ) และให้ถ้อยมติที่ประชุมเป็นที่สุดของผลการพิจารณา

ตัวอย่างโครงการชุมชน ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

โครงการพัฒนาชุมชนรอบโรงไฟฟ้าสามารถทำได้หลายประเภทเพื่อตอบสนองเป้าหมายในการแก้ปัญหาของชุมชน โดย 30 โครงการต่อไปนี้เป็น ตัวอย่างโครงการชุมชนบางส่วนที่นำมาเสนอเพื่อได้เรียนรู้ ว่าแต่ละชุมชนสามารถพัฒนาและบริหารโครงการชุมชนแต่ละประเภทให้สำเร็จได้อย่างไรในบริบทชุมชนที่แตกต่างหลากหลาย และเพื่อให้ได้การดำเนินงานโครงการที่มีคุณภาพสำเร็จตามเป้าหมายที่ชุมชนวางไว้และตรงตามเจตนารมณ์ของกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ซึ่งแนวปฏิบัติที่ดีจำเป็นต้องคำนึงประโยชน์ การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการโครงการที่ดี และความยั่งยืนของโครงการ คือ

- **มิติด้านประโยชน์ที่ได้รับ** หมายถึง ประโยชน์ที่สมาชิกของชุมชนในพื้นที่หรือผู้จัดทำโครงการได้รับทางตรงหรือทางอ้อม อันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการ
- **มิติการมีส่วนร่วมของชุมชน** หมายถึง กระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเพื่อจัดทำโครงการ การตัดสินใจเรื่องวิธีการทำงาน โดยการมีส่วนร่วมนั้น สามารถพิจารณาได้ที่ การมีส่วนร่วมให้ข้อมูล การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการร่วมรับผลประโยชน์อันเนื่องจากการดำเนินโครงการ
- **มิติด้านการบริหารจัดการโครงการที่ดี** หมายถึง กระบวนการทำงาน ที่นำเสนอในเอกสาร ครอบคลุมมิติเรื่องการบริหารโครงการ อันได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเป้าหมายของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวิธีการทำงานกับวัตถุประสงค์ การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า และอื่นๆ ตามความเหมาะสม
- **มิติด้านความยั่งยืนของโครงการ** หมายถึง เมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว โครงการดังกล่าวสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้รับผิดชอบที่ดำเนินการ หรือการส่งมอบโครงการนั้นๆ ให้กับชุมชนหรือผู้บริหารที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะดูแลรักษาต่อเนื่อง

โครงการชุมชนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี 30 โครงการ ประกอบด้วย

1. ประเภทโครงการเพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาสาธารณูปโภค มี 8 โครงการ คือ

- โครงการพัฒนาระบบน้ำประปา
- โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์
- โครงการก่อสร้างโรงอเนกประสงค์
- โครงการน้ำดื่มชุมชน
- โครงการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- โครงการหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน
- โครงการพัฒนาศาลาการเปรียญ
- โครงการก่อสร้างโรงสูบน้ำ

2. ประเภทโครงการเพื่อการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มี 6 โครงการ คือ

- โครงการพิพิธภัณฑ์ชุมชน
- โครงการศูนย์บริการและพัฒนาการเกษตร
- โครงการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา
- โครงการให้ทุนการศึกษา
- โครงการพัฒนาเยาวชนด้านดนตรี
- โครงการสนับสนุนความเท่าเทียมทางการศึกษา

3.ประเภทโครงการเพื่อพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน มี 6 โครงการ คือ

- โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- โครงการจัดอบรมและผลิตก้อนเห็ด
- โครงการโรงสีข้าวชุมชน
- โครงการปุ๋ยเพื่อการเกษตร
- โครงการส่งเสริมการทอผ้าไหม
- โครงการส่งเสริมการจักสานไม้

4.ประเภทโครงการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและช่วยเหลืออุกฉวย มี 5 โครงการ คือ

- โครงการคลินิกนอกเวลา
- โครงการสนับสนุนศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ
- โครงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย
- โครงการพัฒนาเรือนพักผู้ป่วยในโรงพยาบาล
- โครงการปรับปรุงสนามฟุตบอล

5.ประเภทโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน มี 2 โครงการ คือ

- โครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนเพื่อแก้ปัญหาหนี้สินของคนในชุมชน

6.ประเภทโครงการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยว มี 3 โครงการ คือ

- โครงการป่าชุมชน
- โครงการจัดการขยะมูลฝอย
- โครงการจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว

30

โครงการชุมชน ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

ประเภท โครงการเพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาสาธารณูปโภค

“ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์ ”

โดยกระบวนการแรกต้องจัดให้มีการประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐศาสตร์หรือผลลัพธ์ทางสังคม (Feasibility Study) ที่มีต่อคนส่วนใหญ่ในพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งขั้นตอนการดำเนินงานเน้นการสร้างความเข้าใจให้หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ร่วมมือกัน (MOU) เพื่อบูรณาการงานตั้งจัดให้มีเจ้าภาพดูแลบำรุงรักษาเป็นหลัก และชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทุกระดับ เพื่อให้ยั่งยืนเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนรวมต่อไป

โครงการพัฒนาระบบน้ำประปา

แนวคิดและที่มาของโครงการ

หมู่บ้านมีแหล่งต้นน้ำสำคัญและต่อน้ำผุดหลายจุด แต่ด้วยลักษณะที่ราบเชิงเขาทำให้ยากต่อการลำเลียงน้ำมาใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค จึงประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ประชาชนส่วนใหญ่ต้องซื้อน้ำบรรจุขวดมาดื่ม เป็นภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง จึงมีการเสนอโครงการเพื่อจัดสร้างฝายกั้นน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติและจัดทำระบบน้ำประปาในหมู่บ้านขึ้น

กระบวนการดำเนินโครงการ

- วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านประชุมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน
- จัดทำเวทีประชาคม คณะกรรมการฯ นำเสนอโครงการกำหนดเป้าหมายของโครงการ โดยเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเสนอความคิดเห็นทุกประเด็น รวมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจงบประมาณที่กองทุนพัฒนาไฟฟ้าสามารถให้การสนับสนุน และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกันจากการนำเสนอโครงการ เมื่อประชาคมมีมติตกลงกันว่าจะทำโครงการอย่างไรให้ถือตามมตินั้น ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมยอมรับเสียงข้างมากอย่างปราศจากเงื่อนไข
- กลั่นกรองโครงการโดย คพรฟ. ซึ่งทำหน้าที่ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้เป็นผู้ดำเนินการเนื่องจากงบประมาณที่ใช้เกิน 300,000 บาท
- คพรฟ. ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่กองทุนฯ และหน่วยงานท้องถิ่น ให้การดำเนินงานเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงการขออนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติเนื่องจากหมู่บ้านอยู่ในพื้นที่ของอุทยาน โดยมีเจ้าหน้าที่กองทุนฯ ให้การสนับสนุนด้านข้อมูล ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ
- บริหารจัดการน้ำประปาโดยใช้ระบบมิเตอร์แบ่งจ่ายน้ำครอบคลุมทุกครัวเรือนในหมู่บ้าน มีคณะกรรมการหมู่บ้านรับผิดชอบดูแล แบ่งโซนเก็บค่าน้ำเข้าบัญชีกลางของชุมชน โดยคณะกรรมการหมู่บ้านได้รับค่าตอบแทนร้อยละ 10 ของจำนวนเงินค่าน้ำที่เก็บได้ นอกจากนี้รายได้ที่เหลือจากการหักค่าใช้จ่ายได้นำไปก่อตั้ง “กองทุนน้ำเพื่อชุมชน” ของหมู่บ้าน

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ประชาชนในหมู่บ้านจำนวน 100 กว่าหลังคาเรือน ได้ใช้น้ำประปาจากระบบอย่างทั่วถึง
- หมู่บ้านมีกองทุนน้ำเพื่อชุมชนจากรายได้การจัดเก็บค่าน้ำ ใช้เป็นทุนหมุนเวียนบริหารจัดการน้ำประปาในหมู่บ้าน จำนวน 50,000 บาท และอยู่ในระหว่างการขยายการจ่ายน้ำสู่ภาคการเกษตรของหมู่บ้าน เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอาชีพการเกษตรของประชาชนในพื้นที่
- ฝ่ายกั้นน้ำได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดีจากเงินสะสมของกองทุนน้ำฯ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาการใช้พลังงานในการจ่ายน้ำของระบบประปาจากเดิมที่ใช้น้ำมันมาเป็นพลังงานจากโซล่าเซลล์

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- ความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนที่ดี คณะกรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชนได้ และนำมาจัดลำดับความสำคัญหรือความต้องการของชุมชนได้ตรงจุด ผู้นำมีทักษะในการชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจกระบวนการแก้ไขปัญหาและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับมีการวางแผนบริหารจัดการ และจัดสรรรายได้ให้ผู้รับผิดชอบทำให้บริหารงานได้อย่างต่อเนื่อง
- ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจ มีโอกาสเสนอความคิดเห็นทุกประเด็นในการประชุม และยอมรับเสียงข้างมากโดยปราศจากเงื่อนไข เป็นแนวทางการทำงานซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง

ความยั่งยืนของโครงการเกิดจากระบบการบริหารจัดการระบบประปาที่ดี มีผู้รับผิดชอบชัดเจน คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน โดยมีคำตอบแทนให้ผู้ที่ทำงาน การนำเงินที่ได้มาทำเป็นกองทุนเป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ทำให้โครงการมีเงินทุนหมุนเวียนและเงินทุนในขยายกิจการออกไปยังภาคเกษตรได้ในอนาคตและมีผู้รับผิดชอบดูแลต่อเนื่อง

โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์

แนวคิดและที่มาของโครงการ

สภาพโดยทั่วไปของหลายหมู่บ้านในพื้นที่อยู่บนภูเขาสูงและพื้นที่ราบตามหุบเขา การเดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างหมู่บ้าน ซึ่งเป็นชนเผ่าที่เป็นเครือญาติกันทำได้ค่อนข้างลำบาก ในวิถีชีวิตที่มีการรวมตัวกันจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดงานประจำปีสำคัญๆ เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้านซึ่งมีผู้เข้าร่วม 300-400 คน และมีกิจกรรมต่อเนื่อง 5-6 วัน จึงจำเป็นต้องจัดสร้างอาคารอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน สามารถใช้เป็นที่จัดการประชุม จัดกิจกรรมให้เด็กเยาวชน รวมทั้งใช้เป็นสถานที่ต้อนรับคณะมาศึกษาดูงานซึ่งเข้ามาทำกิจกรรมในหมู่บ้านเป็นระยะ เดิมในหมู่บ้านมีการรวบรวมเงินบริจาคจากประชาชนเพื่อสร้างอาคารหลังนี้ ซึ่งชาวบ้านเรียกกันง่ายๆ ว่า “โรงอาหาร” แต่เงินที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการจัดสร้าง จึงของบประมาณจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าสมทบในการดำเนินงานการก่อสร้าง

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดทำประชาคมหมู่บ้าน ประชุมหารือกับเจ้าหน้าที่กองทุนฯ และ คพรฟ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนของหมู่บ้านนี้มีมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นประชาชนจึงไม่ได้เห็นเงินงบประมาณเป็นตัวตั้ง แต่งบประมาณเป็นกลไกให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน การจัดทำประชาคมจึงเป็นการร่วมกันหาความสมดุลระหว่างงบประมาณกับการพัฒนาชุมชนโดยตั้งอยู่ในพื้นฐานของความจำเป็น
- กลั่นกรองและผลักดันโครงการโดย คพรฟ. ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับชุมชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่กองทุนฯ เป็นการทำงานร่วมกันโดยยึดหลักความต้องการของชุมชน
- ประสานงานกับ อบต. ให้รับรองและดูแลการก่อสร้าง เนื่องจากงบประมาณเกิน 300,000 บาท การออกแบบเป็นไปตามความต้องการประโยชน์ใช้สอยของชุมชนและสภาพภูมิประเทศในพื้นที่ โดยการสร้างอาคารยกพื้นสูงเพื่อป้องกันน้ำป่า
- บริหารจัดการดูแลการใช้สอยอาคารโดยชุมชนโดยมีบุคลากรทำหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน
- คณะกรรมการของหมู่บ้านมีการถอดบทเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงมีการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยพยายามพัฒนาความเป็นอยู่ควบคู่ไปกับการคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิม

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ประชาชนในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงได้รับประโยชน์โดยตรงจากการมีสถานที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ตั้งแต่การประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประชุมใหญ่ประจำปี การอบรมส่งเสริมอาชีพต่างๆ ต้อนรับคณะศึกษาดูงาน การอบรมเสริมทักษะด้าน IT และอบรมการส่งเสริมอาชีพต่างๆ
- การมีพื้นที่สร้างสรรค์ให้คนในชุมชนมีโอกาสมากขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องต่างๆ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้ เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม เช่น ไม่ใช้สารเคมีในการทำเกษตร เป็นชุมชนต้นแบบที่คนอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน ทั้งหมดนี้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชนดีขึ้น

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- การมีหลักคิด “พึ่งตนเอง และพอประมาณ” เป็นแนวทางการพัฒนา ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้นำทางความคิด มีหลักในการทำงานด้วยคำถามที่เรียบง่าย คือ “ทำอย่างไรประชาชนจะมีชีวิตที่ดีขึ้นด้วยการพึ่งตนเอง และพอประมาณ” ไม่สร้างหนี้สิน และเรียนรู้ว่าความจำเป็นคืออะไร เป็นหลักคิดในการพัฒนาชุมชน
- การมีส่วนร่วมของประชาชน การประชุมสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้มีการถอดบทเรียน จากการ “ลงมือทำ” เป็นระยะ ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน รวมทั้งการฝึกให้ลงมือปฏิบัติจนชำนาญ เกิดการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ และประโยชน์ร่วมเป็นสำคัญ

หลักคิด พึ่งตนเอง พอประมาณ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมบริจาคทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ การจัดประชุมกันสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ถอดบทเรียนจากการลงมือทำ ทำให้ชุมชนสามารถใช้อาคาร “โรงอาหาร” ในการเชื่อมความสัมพันธ์ ใช้เป็นที่จัดการเรียนรู้และการพัฒนาอื่นๆ ในหมู่บ้านได้อย่างต่อเนื่องคุ้มค่า

โครงการก่อสร้างโรงอเนกประสงค์

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการที่นักเรียนได้ออกมาทำกิจกรรมและออกกำลังกายนอกห้องเรียน รวมทั้งเห็นความสำคัญของการให้บริการชุมชน จึงเสนอโครงการก่อสร้างอาคารเป็นโรงอเนกประสงค์ให้นักเรียนได้มีสถานที่ทำกิจกรรมและใช้เป็นสถานที่จัดงานต่างๆ ของชุมชน ทำให้ชุมชนมีพื้นที่อเนกประสงค์สำหรับเด็กนักเรียนและคนในชุมชนใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดประชุมแบบไม่เป็นทางการเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และหาข้อมูลความต้องการที่สำคัญของชุมชนร่วมกันระหว่าง คพรฟ. กับผู้ใหญ่บ้าน และ อบต.
- ออกสำรวจความต้องการของชุมชนโดยผู้นำและคณะกรรมการชุมชน
- นำเสนอโครงการที่ผ่านการวิเคราะห์ และขอความเห็นชอบจากประชาชนในการดำเนินโครงการ
- ทำ MOU ระหว่างกองทุนฯ กับ โรงเรียนซึ่งรับผิดชอบดำเนินโครงการและเป็นผู้จัดทำเอกสารการเบิกจ่ายงบประมาณและทำบัญชี
- บริหารจัดการโครงการโดยโรงเรียน และ คพรฟ. ทำหน้าที่ในการประสานงาน ดูแล และติดตามการดำเนินโครงการจนแล้วเสร็จ

ผลจากการดำเนินโครงการ

- นักเรียนมีสถานที่ในร่มทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และในช่วงพักจากการเรียน
- ประชาชนในชุมชนมีสถานที่ให้บริการจัดงานบวช งานแต่งงาน และงานมงคลต่างๆ ในราคาไม่แพง และโรงเรียนมีงบประมาณเพิ่มจากรายได้จากการให้เช่าสถานที่เพื่อการจัดงาน
- ในชุมชนมีพื้นที่การจัดงานของชุมชนที่สะดวกสบาย เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างโรงเรียน และประชาชนในชุมชน

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- การเชื่อมโยงเครือข่าย สร้างการมีส่วนร่วมส่งเสริมความเป็นเจ้าของร่วมกัน ชุมชนมีการดำเนินโครงการ “การบริหารข้อตกลงร่วม” ผ่านการทำ MOU กับโรงเรียน ให้อำนาจการบริหารจัดการกับโรงเรียนโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่ตรวจสอบการก่อสร้างว่าเป็นไปตามข้อตกลงที่ทำไว้ร่วมกันหรือไม่

โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์นอกจากสร้างเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันที่มาเรียนหนังสือ การเชื่อมโยงให้บริการคนในชุมชนส่งเสริมความเป็นเจ้าของร่วมกัน ทำให้โรงเรียนใกล้ชิดชุมชนยิ่งขึ้นการมีข้อตกลงร่วมกันเป็นหลักฐานชัดเจนเป็นหลักประกันการใช้ประโยชน์อาคารร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ตลอดไปในอนาคต

โครงการน้ำดื่มชุมชน

แนวคิดและที่มาของโครงการ

พื้นที่หมู่บ้านประสบปัญหาการบริหารจัดการน้ำ ส่งผลให้ขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะไม่มีแหล่งน้ำดื่มที่สะอาด แหล่งน้ำธรรมชาติตามหุบเขาไม่สามารถใช้ได้ตลอดปี แหล่งน้ำบางแห่งมีสภาพเป็นกรดไม่สามารถดื่มได้ ส่วนใหญ่คนในชุมชนต้องซื้อน้ำดื่มบรรจุขวดจากร้านค้า ทำให้แต่ละครอบครัวในชุมชนมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น โครงการน้ำดื่มชุมชนเป็นแนวคิดที่เกิดจากการมองเห็นปัญหาและต้องการช่วยลดค่าใช้จ่ายเรื่องน้ำดื่มให้ประชาชน

กระบวนการดำเนินโครงการ

- ประชาคมหมู่บ้าน เพื่อมีมติร่วมกันในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ โดยนำประสบการณ์ในอดีตที่การจัดทำโครงการน้ำดื่มชุมชนไม่ประสบความสำเร็จ มาแลกเปลี่ยนเป็นบทเรียนสำคัญเพื่อแก้ไขจุดอ่อนในอดีต นำมาสู่การวางแผนที่ดี เช่น การตั้งจุดบริการน้ำดื่มที่ประชาชนในพื้นที่มาใช้บริการได้สะดวก
- เขียนและเสนอโครงการโดยตัวแทนหมู่บ้าน มีเจ้าหน้าที่กองทุนฯ ช่วยสนับสนุนด้านการเขียนแบบและรับรองการก่อสร้าง
- กลั่นกรองโครงการโดย คพรต. ร่วมกับ คพรฟ. และมีสำนักงาน กกฟ. ส่วนกลางเป็นผู้อนุมัติ
- ผลักดันการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบโดย คพรต. และ คพรฟ. พร้อมส่งมอบให้โรงเรียนเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการ
- ดำเนินการจัดเก็บค่าน้ำดื่มเพื่อเป็นรายได้เข้าโรงเรียน ในการใช้จ่ายเป็นค่าน้ำ ค่าไฟของโรงเรียน รวมถึงเป็นค่าซ่อมบำรุงเครื่องกรองน้ำ โดยเก็บจากค่าบริการน้ำดื่ม ลิตรละ 1 บาท

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ชุมชนมีน้ำดื่มที่สะอาดและพอเพียงต่อความต้องการ สามารถมาใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- โรงเรียนต่อยอดการผลิตน้ำดื่มบรรจุขวดจำหน่ายที่มีมาตรฐาน ซึ่งอยู่ระหว่างการประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบคุณภาพน้ำ

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- การเรียนรู้จากบทเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในอดีต การดำเนินโครงการในอดีตขาดการวางแผนที่ดี ไม่มีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ไม่ให้ความสำคัญเรื่องของสถานที่ติดตั้งว่ามีคนในชุมชนมีความสะดวกในการเดินทางมาใช้หรือไม่ บทเรียนที่เกิดขึ้นเมื่อเรียนรู้ นำมาปรับปรุงแก้ไข เครื่องกรองน้ำดื่มชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่ง่ายต่อการที่ทุกครัวเรือนมาใช้บริการ
- การพัฒนามาตรฐานคุณภาพ เมื่อโรงเรียนเข้าเป็นผู้ดำเนินการหลังการรับมอบการบริหารจัดการจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สองภาคส่วนได้ร่วมกันในการพัฒนามาตรฐานคุณภาพของน้ำ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบคุณภาพน้ำเข้ามาตรวจสอบและรับรองคุณภาพ เพื่อดำเนินการบรรจุขวดขายแก่หน่วยงานและชุมชนอื่น

ประโยชน์ที่คนในชุมชนได้รับโดยตรง คือ การมีน้ำสะอาดดื่ม และการพัฒนาต่อยอดด้านมาตรฐานคุณภาพ การขายน้ำบรรจุขวดให้คนนอกชุมชน จะเป็นโอกาสให้โครงการมีความยั่งยืนจากเงินทุนสำรองที่ได้จากการบริหารเข้ามาดูแลรักษาซ่อมบำรุงอุปกรณ์ หรือต่อยอดเป็นเงินทุนของชุมชนได้

โครงการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวคิดและที่มาของโครงการ

3 หมู่บ้านในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าขาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกวันประชาชนต้องเดินทางไกลเพื่อนำลูกหลานไปเรียนที่อื่น ซึ่งมีความลำบากในการเดินทาง ในขณะที่โรงเรียนในพื้นที่ดังกล่าวมีครูที่มีศักยภาพจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย จึงเกิดเป็นแนวคิดจัดทำโครงการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำโรงเรียนเพื่อรองรับเด็กปฐมวัยของ 3 หมู่บ้านในพื้นที่ดังกล่าว

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดทำประชาคมประชาชนใน 3 หมู่บ้าน ซึ่งมีความต้องการตรงกันเรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่
- คพรฟ. ผลักดันให้แต่ละหมู่บ้านร่วมสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการให้มีขนาดใหญ่มากขึ้นเพื่อรองรับเด็กได้เพียงพอ โดยประสานกับทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก เพื่อร่วมทำแผนการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน
- อบต. ทำหน้าที่รับผิดชอบเขียนและเสนอโครงการ ดูแลและสนับสนุนเอกสาร รวมทั้งแบบการก่อสร้างให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน บริหารจัดการการก่อสร้างอาคาร รวมถึงดูแลรับผิดชอบเรื่องการจัดจ้างครูผู้สอน และค่าใช้จ่ายของนักเรียน
- การบริหารจัดการเรื่องการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ชุมชนมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรองรับการให้บริการ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กจากหมู่บ้านโดยรอบได้จำนวน 30 คนต่อปี ให้ไม่ต้องเดินทางไกลส่งลูกหลานไปเรียนในพื้นที่อื่นทำให้ค่าใช้จ่ายลดลง เสียเวลาจากการเดินทางน้อยลง และลดความเสี่ยงเรื่องอุบัติเหตุจากการเดินทางไกล
- เกิดความร่วมมือ และความสามัคคี ในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน ระหว่าง 3 หมู่บ้าน

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารจัดการร่วม 3 ฝ่าย ได้แก่ ชุมชน โรงเรียน อบต. โดยชุมชนมอบให้เป็นอำนาจหน้าที่ของโรงเรียนในการบริหารจัดการ ภายใต้การกำกับดูแลของ อบต. ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการจัดจ้างบุคลากร และรับผิดชอบด้านสาธารณูปโภค

ภายใต้ความร่วมมือของทั้งสามภาคส่วน คือ ชุมชน โรงเรียน และ อบต. ที่มีโครงสร้างและงบประมาณในการดำเนินการชัดเจน โดยแต่ละหมู่บ้านเข้ามาร่วมสนับสนุนงบประมาณโครงการนี้ ทำให้เด็กปฐมวัยในชุมชนได้รับการพัฒนาโดยลดภาระผู้ปกครอง และลดความเสี่ยงจากการเดินทาง การบริหารงานร่วมกันทำให้ชุมชนเกิดทักษะในการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นผลดีในระยะยาวได้

โครงการหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

แนวคิดและที่มาของโครงการ

หมู่บ้านมีสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำล้อมรอบ อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากการได้รับข้อมูลข่าวสาร ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร หอกระจายข่าวช่วยประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และข่าวสารต่างๆ ส่งตรงถึงทุกคนในชุมชนได้ดี โดยเฉพาะข่าวสารทางการเกษตร และข่าวสารจากส่วนราชการ เมื่อหอกระจายข่าวเดิมที่ใช้มานานชำรุดมากเกินกว่าจะใช้งานได้ จึงขอรับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า เพื่อติดตั้งขึ้นใหม่

กระบวนการดำเนินโครงการ

- คพรฟ. คณะกรรมการหมู่บ้าน และ อบต. ร่วมกันวิเคราะห์หาความต้องการของชุมชนก่อน แล้วนำมาเสนอในประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นของทุกคนในชุมชน ซึ่งมีข้อสรุปเห็นตรงกันว่าโครงการหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ตรงจุด เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการก่อน
- เขียนและเสนอโครงการโดยคณะกรรมการชุมชน การจัดซื้อจัดจ้างใช้รูปแบบการยื่นซองเสนอราคา ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นที่ยอมรับของร้านค้าในพื้นที่ซึ่งเข้ามาร่วมยื่นซองฯ
- เมื่อโครงการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อย หอกระจายข่าวบริหารจัดการโดยคณะกรรมการชุมชนต่อไป

ผลจากการดำเนินโครงการ

- หอกระจายข่าวที่ใช้การได้ทำให้คนในหมู่บ้านได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและการทำการเกษตรอย่างทั่วถึง รวมทั้งรับทราบประกาศนิตหมายการดำเนินกิจกรรมร่วมกันในชุมชนได้พร้อมเพรียงกัน
- ประชาชนได้เรียนรู้การบริหารจัดการงบประมาณโครงการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเเร็จ

- ชุมชนมีระบบการดำเนินโครงการที่ดี มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การดำเนินโครงการอย่างมีส่วนร่วม ทุกภาคส่วนในชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยมองเป้าหมายเดียวกัน คือ “เพื่อพัฒนาชุมชน ชุมชนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียม” วิธีการดำเนินโครงการที่มีระบบลดความขัดแย้งในชุมชน เช่น ใช้ระบบการยื่นของเสนอราคาการก่อสร้างในชุมชนระบบการดำเนินการที่ดีจึงทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา ทุกคนมีหน้าที่ช่วยส่งเสริมและตรวจสอบงานในชุมชนได้

แนวทางการดำเนินการที่โปร่งใสภายใต้เป้าหมายเดียวกัน คือ คนในชุมชนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดยการบริหารหอกระจายข่าวของคณะกรรมการชุมชนทำให้หอกระจายข่าวแห่งนี้บริการข่าวสารแก่ประชาชนในชุมชนมาได้อย่างต่อเนื่อง

โครงการพัฒนารอบศาลาการเปรียญ

แนวคิดและที่มาของโครงการ

วัดในชุมชนเป็นศูนย์รวมการทำกิจกรรมต่างๆ ของประชาชนที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจมาเป็นเวลานาน การพัฒนารอบบริเวณศาลาการเปรียญให้มีพื้นที่คอนกรีตเรียบ สะอาด ง่ายแก่การดูแลรักษาและทำกิจกรรม เป็นการอำนวยความสะดวก สดวกและดึงดูดคนในชุมชนมาทำกิจกรรมทางศาสนาด้วยกันได้ดีขึ้น

กระบวนการดำเนินโครงการ

- คพรฟ. คณะกรรมการหมู่บ้าน และ อบต. ร่วมวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน เพื่อจัดลำดับความจำเป็น และนำเสนอชี้แจงต่อประชาชนในการประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้ได้รับการรับรอง
- ออกแบบและการรับรองแบบก่อสร้างได้รับความร่วมมือจาก อบต.
- จัดซื้อจัดจ้างด้วยการยื่นซองเสนอราคา
- คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการจัดการเรื่องเอกสารค่าใช้จ่ายเพื่อเบิกงบประมาณจากกองทุนฯ
- เมื่อโครงการแล้วเสร็จ ชุมชนถวายให้วัดซึ่งเป็นศูนย์รวมใจคนในชุมชนดูแลต่อไป

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ผลประโยชน์โดยตรงที่เกิดขึ้น คือ การที่ชาวบ้านในชุมชนมีความสะดวกสบายขึ้นในการทำกิจกรรมทางศาสนาในวัดที่ศาลาการเปรียญมีพื้นที่โดยรอบเทคอนกรีตเรียบร้อย
- ประโยชน์โดยอ้อมที่เกิดขึ้น คือ ประชาชนได้รับรู้กระบวนการพัฒนาชุมชนผ่านการดำเนินโครงการชุมชน

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- เกิดจากผู้นำมีความรู้ความสามารถและได้รับความเชื่อถือ ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน สามารถควบคุมการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานตามหลักการ และมีวิธีการจัดการลดความความขัดแย้งในชุมชนได้เป็นอย่างดี มีความโปร่งใสในการดำเนินงาน เช่น ใช้วิธีการยื่นซองเสนอราคาการก่อสร้างซึ่งเป็นวิธีการที่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการทุกฝ่าย

โครงการซึ่งผู้นำมีแนวทางการทำงานอย่างโปร่งใส ให้โอกาสและความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานเป็นแบบอย่างและสร้างการเรียนรู้เรื่องการทำงานพัฒนาแก่คนในชุมชน พื้นคอนกรีตรอบศาลาการเปรียญแห่งนี้ยังมีวัดรับผิดชอบดูแล ทำให้ประชาชนสามารถใช้งานต่อไปได้อีกนาน

โครงการก่อสร้างโรงสูบน้ำ

แนวคิดและที่มาของโครงการ

จากสภาพหมู่บ้านที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ไม่มีน้ำใช้ทั้งในการอุปโภคบริโภค และทำการเกษตร โครงการก่อสร้างโรงสูบน้ำแบบยกพื้น จึงถูกนำเสนอและจัดทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านประมาณ 100 ครัวเรือน มีน้ำกินน้ำใช้

กระบวนการดำเนินโครงการ

- คพรพ. คณะกรรมการหมู่บ้าน และ อบต. ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนในเบื้องต้น แล้วจัดลำดับความสำคัญและจำเป็นของโครงการ
- คพรพ. มีบทบาทสำคัญในการแนะนำการดำเนินโครงการตั้งแต่รูปแบบการระดมทุนหมู่บ้าน การพัฒนาข้อเสนอโครงการให้เป็นไปตามกรอบเกณฑ์เพื่อผ่านการพิจารณา การเตรียมเอกสารรวมถึงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
- อบต. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการเขียนโครงการและการดำเนินโครงการ รวมถึงการบริหารจัดการหลังก่อสร้างเรียบร้อย โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่จัดเก็บค่าบริการน้ำและซ่อมบำรุงเครื่องสูบน้ำ
- คพรพ. และเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนฯ ติดตามการดำเนินโครงการ

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ประชาชนได้ประโยชน์จากโครงการโดยตรง หมู่บ้านมีโรงสูบน้ำประปาขนาด 3.20 x 3.40 เมตร ที่ได้มาตรฐาน ผ่านการรับรองจากสำนักบริหารจัดการน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ ทำให้ชาวบ้านมีน้ำสะอาดอุปโภค บริโภคตลอดทั้งปี
- การแลกเปลี่ยนและทำงานร่วมกันในการสร้างโรงสูบน้ำทำให้ชาวบ้านรู้จักคุณค่าของการใช้น้ำ และใช้น้ำอย่างประหยัด

แนวทางการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเริง

- การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมมีการกำหนดระเบียบการใช้น้ำของชุมชนไว้อย่างชัดเจน โดยเก็บค่าใช้น้ำจากครัวเรือนหน่วยละ 5 บาท การดูแล การซ่อมบำรุงโรงสูบน้ำ รวมถึงการมีเจ้าหน้าที่ดูแลบัญชีการใช้น้ำ

ปัญหาการขาดแคลนน้ำกำลังเป็นปัญหาใหญ่ในพื้นที่ห่างไกลจำนวนมากประสบปัญหาอย่างรุนแรงงบประมาณสนับสนุนและแนวทางการทำงานจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ทำให้มีโรงสูบน้ำแบบยกพื้นเกิดขึ้นมาบริการประชาชนผ่านการมีส่วนร่วมการวางระเบียบการใช้น้ำ และมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชัดเจนผลประโยชน์โดยตรงที่เกิดขึ้นกับประชาชน และการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินโครงการมีความต่อเนื่อง และได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่

ประเภท โครงการเพื่อการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

“ พื้นฐานการศึกษาที่ดี
เป็นรากฐานความสำเร็จของชีวิต และการพัฒนาชุมชน ”

การจัดทำโครงการต้องเข้าใจปัญหาทางการศึกษาของพื้นที่ ทั้งข้อจำกัดและโอกาสของการได้รับการศึกษาที่ดี สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งการสนับสนุนเป็นรายบุคคล การมีอาคารและอุปกรณ์พร้อม รวมทั้งมีครูคุณภาพเข้ามาพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชน

โครงการพิพิธภัณฑสถานชุมชน

แนวคิดและที่มาของโครงการ

วัดในพื้นที่เป็นวัดเก่าแก่มีโบราณวัตถุจำนวนมาก อีกทั้งเจ้าอาวาสเห็นควรว่า การสร้างสถานที่เก็บรักษาของที่มีคุณค่าเหล่านี้ โดยเปิดให้คนภายนอกเข้ามาศึกษาเรียนรู้ควบคู่ไปกับการใช้ห้องสมุดประชาชนแห่งแรกของตำบล จะเป็นประโยชน์แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป จึงขอรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดให้มีการประชุมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีตัวแทนของหน่วยงานราชการเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการผลักดันการพัฒนาตำบลในด้านต่างๆ
- การดำเนินงานของโครงการใช้เงินสมทบจากประชาชนส่วนหนึ่งและจากการสนับสนุนของกองทุนพัฒนาไฟฟ้าอีกส่วนหนึ่ง
- โครงการใช้งบประมาณเกิน 300,000 บาท อบต. จึงรับผิดชอบในการดำเนินโครงการ ให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ โดยดำเนินโครงการร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งนี้การดำเนินงานแล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา 6 เดือนตามที่ตั้งไว้

ผลจากการดำเนินโครงการ

- เยาวชนและประชาชนในชุมชนได้มีแหล่งเรียนรู้และภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชุมชนตนควบคู่ไปกับการใช้ห้องสมุดที่เปิดให้บริการอยู่ไม่ไกล นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์วัตถุโบราณแห่งนี้ยังเป็นจุดที่ชุมชนแนะนำให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอีกด้วย
- เกิดการผลักดันและการทำงานพัฒนาร่วมกันของคนชุมชน เพื่อประโยชน์ของทุกคน

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเริง

- การประสานงานเครือข่ายเพื่อขอความร่วมมือ ผู้นำชุมชนกับ อบต. มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้ได้รับความสะดวกในการดำเนินงานและการประสานขอความช่วยเหลือ ทำให้โครงการเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่วางไว้ ที่สำคัญคณะกรรมการหมู่บ้านมาจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีหลักการ หลักคิด ส่วนมากมาจากข้าราชการเกษียณและเข้ามาทำงานด้วยจิตอาสา เป้าหมายร่วมคือการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเอง การแบ่งบทบาทหน้าที่เป็นไปตามความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ เช่น ผู้ดูแลห้องสมุด และพิพิธภัณฑ์เป็นอาจารย์ที่เคยรับผิดชอบห้องสมุดในโรงเรียนมาก่อน โดยใช้กระบวนการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การสร้างการมีส่วนร่วม มีการศึกษาประเมินความเหมาะสมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการที่ประชาชนสามารถมาใช้ประโยชน์อาคารพิพิธภัณฑ์วัตถุโบราณร่วมกับการมาใช้ห้องสมุดประชาชน ทำให้ชุมชนมีพื้นที่สร้างสรรค์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญบริการคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว การมีผู้ดูแลที่มีความรู้ความเข้าใจงานมาก่อนทำให้หลังโครงการแล้วเสร็จ สามารถดูแลบริหารจัดการและให้บริการประชาชนในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

โครงการศูนย์บริการและพัฒนากเกษตร

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ศูนย์บริการการพัฒนาตามพระราชดำริในชุมชน (ศูนย์ฯ) ดำเนินงานสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาตั้งแต่ปี 2523 ตามแนวทางการพัฒนาที่ทรงพระราชทานไว้ 4 ประการ คือ ให้พัฒนาด้านการเกษตร ให้มีศูนย์ฝึกปฏิบัติการด้านประกอบอาชีพ ให้จัดเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ และให้มีศูนย์พัฒนาการเกษตรเป็นที่ศึกษาและเยี่ยมชม จังหวัดจึงเสนอโครงการสร้างอาคารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและผู้เข้าชม ให้เป็นที่พักผ่อนและเลือกซื้อสินค้าจากร้านค้าของชุมชน

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดทำประชาคมโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีประชาชนและภาคีรัฐ จำนวนกว่า 500 คนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เนื่องจากเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณค่อนข้างสูงในการดำเนินการ
- จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เช่น ส่วนราชการ หน่วยงานท้องถิ่น (อบจ. เทศบาล) ภาคเอกชนในพื้นที่ การออกแบบและก่อสร้างอาคาร รวมถึงการระดมความคิดในการสร้างชุดนิทรรศการนำเสนอวัฒนธรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ มอบหมายให้บริษัทเอกชนดำเนินการผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้าง โดยมีมหาวิทยาลัยควบคุมดูแล
- บริหารจัดการศูนย์ฯ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด (คำบำรุงรักษาดูแล) มีส่วนราชการอื่นๆ ให้การสนับสนุน และภาคประชาชนที่ให้ความร่วมมือ

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งนักท่องเที่ยว นักศึกษา นักเรียน ประมาณวันละ 1,000 คน ได้รับประโยชน์จากการเข้ามาศึกษาดูงานตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ด้านการพัฒนาอาชีพ การเกษตรและปศุสัตว์ จากเดิมที่มีอัตราการเยี่ยมชมน้อย
- ศูนย์ฯ สามารถให้บริการสถานที่เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เป็นสถานที่ในการจัดอบรมบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- คนในชุมชนมีพื้นที่จำหน่ายสินค้าของชุมชน ทำให้มีรายได้เพิ่ม และเป็นการสร้างอาชีพ

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- การประสานงานกับเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการ มีส่วนราชการอื่นๆ ให้การสนับสนุน การจัดให้มีการทำ MOU ส่งผลให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการดำเนินงานมีส่วนราชการอื่นๆ ให้การสนับสนุน และภาคประชาชนให้ความร่วมมือในการดูแลและร่วมกันพัฒนาทุกส่วนมีการแบ่งบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจนและมีการประชุมหารือกันอย่างสม่ำเสมอ

โครงการขนาดใหญ่สามารถรองรับคนเข้ามาศึกษาดูงานได้จำนวนมากจากเดิมที่แทบไม่มีคนเข้ามา นอกจากสามารถสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เข้าชมยังสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่นนี้เกิดจากการศึกษาประเมินความเหมาะสมถึงผลลัพธ์ที่มีต่อคนในพื้นที่ มีผู้รับผิดชอบหลักขับเคลื่อนงาน สร้างการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ และการบริหารจัดการจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ทำให้มีโครงสร้างกำลังคน และแผนงานบริหารจัดการที่สามารถดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

โครงการพัฒนากิจกรรมสื่อสารภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ประชาคมอาเซียน กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการติดต่อสื่อสารและได้ใช้กันอย่างกว้างขวาง การพัฒนาความสามารถเรื่องภาษาโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชาวต่างชาติโดยตรง ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ใช้ภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติ มีความมั่นใจที่จะคุยกับชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ เป็นแนวคิดที่มาของโครงการ

กระบวนการดำเนินโครงการ

- บุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้เสนอโครงการต่อเวทีประชาคมตำบล และได้รับเลือกให้โครงการดำเนินการใน 8 โรงเรียนของพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- ครูในพื้นที่ดำเนินการจัดจ้างบุคลากรชาวต่างชาติโดยจัดทำสัญญาจ้าง ประสานงานทำวีซ่า ประชุมทำความเข้าใจในขั้นตอนต่างๆ และรายงานผลการดำเนินงานสอนภาษาอังกฤษทุกเดือน รวมถึงการดูแลความเป็นอยู่ของครูต่างชาติเหล่านี้ด้วย นอกจากนี้โครงการยังจัดทำระบบการประเมินผลความรู้ โดยประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน รวมทั้งทำการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครองในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการดำเนินโครงการ

- นักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวนประมาณ 3,940 คน/ปี สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติได้อย่างมั่นใจมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อต้องสื่อสารกับชาวต่างชาติได้
- ผู้ปกครอง และชุมชนมีความพึงพอใจในพัฒนาการของลูกหลาน
- บุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมโครงการได้พัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการทำงานกับครูต่างชาติ

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- ความกล้าคิด กล้าทำ ของผู้นำและผู้รับผิดชอบโครงการ ที่มีวิสัยทัศน์เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาเยาวชนในพื้นที่ให้มีศักยภาพด้านภาษาอังกฤษในโลกที่เชื่อมโยงกันโดยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติ และสนุกสนานกับเจ้าของภาษา ทำให้เกิดความมั่นใจในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ผู้รับผิดชอบโครงการมุ่งมั่นผลักดันโครงการที่ยากลำบากนี้อย่างจริงจัง แม้จะมีข้อจำกัดทั้งเรื่องงบประมาณ การติดต่อประสานงานครูต่างชาติ จนสามารถจัดจ้างครูได้ครบทุกโรงเรียนในโครงการ

โครงการเริ่มจากการเห็นสภาพปัญหาของเด็กและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนในพื้นที่ และมีวิสัยทัศน์เห็นความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้ก้าวทันโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่สำคัญและกล้าริเริ่มสร้างสรรค์การทำงานในเงื่อนไขที่สามารถทำได้ในบริบทของพื้นที่และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ โดยการสรรหาบุคลากรจากภายนอกที่เชี่ยวชาญเข้ามาพัฒนาภาษาอังกฤษให้นักเรียนอย่างเป็นระบบ เป็นการลงทุนระยะยาวแบบค่อยเป็นค่อยไปให้กับเยาวชนในพื้นที่ที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนา

โครงการให้ทุนการศึกษา

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ในพื้นที่พบว่า เยาวชนจำนวนมากขาดโอกาสในการศึกษาต่อ การส่งเสริมการศึกษาแก่เยาวชนโดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลน จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาในพื้นที่และพัฒนาประเทศ หลังจบการศึกษาในอนาคตเยาวชนเหล่านี้จะสามารถเป็นฟันเฟืองที่ดี ในการพัฒนาบ้านเกิดต่อไปได้

กระบวนการดำเนินโครงการ

- คพรฟ. จัดทำข้อมูลเพื่อนำเสนอในเวทีประชาคมขอความเห็นชอบจากประชาชน
- คณะกรรมการในชุมชนทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินโครงการ จำแนกประเภทและจำนวนทุนการศึกษา คุณสมบัติผู้ขอรับทุน การคัดเลือก และการติดตามประเมินผล

ผลการดำเนินโครงการ

- เยาวชนในพื้นที่ได้เรียนต่อในสาขาที่สำคัญต่อการพัฒนาชุมชนตนเอง อาทิ สาขาแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น
- ครอบครัวที่ลูกได้รับทุนสามารถส่งลูกหลานเรียนจนสำเร็จ โดยลดภาระค่าใช้จ่ายลง

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- “หลักเกณฑ์การให้ทุนการศึกษาอย่างเป็นธรรม” พิจารณาคุณสมบัติผู้ขอรับทุน การคัดเลือก และการติดตามประเมินผลตามเป้าหมายของโครงการ ซึ่งเน้นการให้ทุนการศึกษาต่อเนื่องแก่นักเรียนระดับ “ห้วกะทิของอำเภอ” จนจบระดับปริญญา
- ความโปร่งใสในการดำเนินงาน กรณีมีผู้ขอทุนการศึกษาเกินจำนวนที่กำหนดให้ใช้การจับฉลากต่อหน้าทุกฝ่าย
- ดำเนินงานด้วยความเอื้ออาทรไม่ทอดทิ้งใครไว้เบื้องหลัง ทางโครงการได้จัดกิจกรรมพิเศษให้กับผู้ปกครองและเยาวชนที่ขอทุนมาแต่ไม่ได้รับทุน เพื่อเป็นกำลังใจให้แนวทางในการพัฒนาตนเองไปสู่ฝันพร้อมแนะนำทุนอื่นๆ ให้อีกด้วย

การมอบทุนการศึกษาโดยเฉพาะสาขาที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน เริ่มจากการเห็นปัญหาในภาพรวม การให้ความสำคัญกับความต้องการที่เป็นจริงตามบริบทของพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา “คน” ที่ส่งผลกระทบในด้านบวกต่อชุมชนในระยะยาว โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่เป็นธรรม ชัดเจน ดำเนินการโปร่งใส เป็นคุณค่าที่สำคัญของโครงการทุนการศึกษา อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องมีการติดตามและสร้างปัจจัยให้เยาวชนที่ได้รับทุนเหล่านี้กลับมาพัฒนาบ้านเกิดหลังจบการศึกษา

โครงการพัฒนาวาชนด้นดนตรี

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ดนตรีพื้นบ้านเป็นเอกลักษณ์ เป็นวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ที่สืบทอดจากภูมิปัญญาบรรพชนสู่คนรุ่นหลัง การเล่นดนตรีพื้นบ้าน เป็นการสืบสานภูมิปัญญาของตน เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังให้เยาวชน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และลดความเสี่ยงในการยุ่งเกี่ยวกับ สิ่งเสพติดซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญของเยาวชนในพื้นที่

กระบวนการดำเนินโครงการ

- คณะกรรมการหมู่บ้านประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยให้ความสำคัญกับเยาวชนและรากเหง้าภูมิปัญญาที่ตกทอดมาจากดนตรี
- นำแนวคิดที่ได้มาประชาคมในหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นและขอมติจากประชาชนในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ
- บริหารจัดการหลังโครงการได้รับการอนุมัติโดยกลุ่ม อสม. ในหมู่บ้าน มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ได้แก่ คนที่ประสานงาน ผู้ปกครองให้เด็กมาเรียน คนประสานอาจารย์เข้ามาสอน รวมถึงการบริหารงบประมาณ โดยหัวหน้า อสม. เป็นคนดูแลภาพรวมและทำรายงาน
- จัดสรรงบประมาณออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 สำหรับการซื้อเครื่องดนตรี และส่วนที่ 2 เพื่อการจัดจ้างผู้สอน

ผลการดำเนินโครงการ

- เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยได้พัฒนาทักษะสำคัญของชีวิต คือ ทักษะสมองสมองส่วนหน้า (EF) เช่น ทักษะการฟังการจับจังหวะ การเล่นดนตรี การควบคุมตนเอง การทำงานเป็นทีมการเป็นแบบอย่าง การเสียสละและการเกิดสุนทรียะ เป็นต้น
- ชุมชนได้อนุรักษ์ดนตรีไทยพื้นเมืองล้านนา และส่งต่อความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของตนแก่ลูกหลาน
- ชุมชนมีพื้นที่สร้างสรรค์ให้กับเยาวชน ลดปัจจัยเสี่ยงในการไปข้องเกี่ยวกับสิ่งเสพติด

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเ็จ

- “กระบวนการจัดการที่ดี” มีการคัดเลือกตัวแทนจากแต่ละหมู่บ้านมาทำหน้าที่ประสานงานกับแต่ละชุมชน ทำงานกันเป็นทีม ส่งเสริมระบบพี่ดูแลน้อง และการเป็นแบบอย่างของพี่ สร้างความเข้มแข็ง ความเสียสละ “กระบวนการดึงดูดให้เด็กสนใจเข้าร่วมกิจกรรม” โดยการจูงใจให้เยาวชนเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม โดยยกตัวอย่างรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จจากการเล่นดนตรีพื้นเมือง เมื่อเด็กและเยาวชนมีโอกาสเข้าแข่งขันและได้รางวัล ก่อเกิดความภูมิใจ เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

การมองเห็นและวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดกับเยาวชนในพื้นที่ และแสวงหาแนวทางการแก้ไขตามเงื่อนไขของบริบทที่ชุมชนมีดนตรีพื้นเมืองล้านนาเป็นอัตลักษณ์ นอกจากเปิดทางเลือกให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพตามความสนใจแล้ว ยังเป็นการสร้างความภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ผลลัพธ์ในระยะสั้นที่เห็น คือ เด็กสามารถรวมกลุ่มเล่นดนตรี ซึ่งการทำอย่างต่อเนื่องยังส่งผลในระยะยาวต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็ก

โครงการสนับสนุนความเท่าเทียมทางการศึกษา

แนวคิดและที่มาโครงการ

เพื่อเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคนที่อยู่ในเขตพื้นที่ กองทุนฯ ได้จัดงบประมาณเพื่อโครงการส่งเสริมการศึกษาร้อยละ 5 ของเงินงบประมาณทั้งหมดเพื่อส่งเสริมเด็กเรียนดี แต่ขาดโอกาส เป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัว

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดประชาคมหมู่บ้าน โดย คพรพ. และคณะกรรมการหมู่บ้าน การแลกเปลี่ยนเสียงส่วนใหญ่ของเวทีประชาคมเสนอให้ทำโครงการที่ส่งเสริมด้านการศึกษาให้แก่เด็กในตำบล และมีมติให้พัฒนาข้อเสนอโครงการสนับสนุนการศึกษาสำหรับนักเรียน นักศึกษา
- ดำเนินการสนับสนุนข้อมูลระเบียบการดำเนินงาน รวมทั้งประสานงานและแนะนำเรื่องเอกสารโครงการโดยเจ้าหน้าที่กองทุนฯ
- คณะกรรมการฯ ร่วมกันพิจารณาขอบทุนการศึกษา โดยมีหลักการว่าสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม มีเงื่อนไขเพียงว่าผู้ขอรับทุนต้องได้คะแนนดีและประพฤติดี
- ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆในพื้นที่และชี้แจงให้กับผู้ปกครองและเด็กรับทราบโดยทั่วถึง
- ทำพิธีมอบทุนการศึกษาพร้อมกันทีเดียว เป็นเงินสดเพื่อให้ทุกคนเป็นสักขีพยานรับรู้ร่วมกัน โดยแบ่งทุน มอบให้ใน 3 ระดับ การศึกษาคือระดับประถมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปวช. ปวส. และระดับปริญญาตรี

ผลการดำเนินโครงการ

- เด็กและเยาวชนในพื้นที่ประกาศรอบโรงไฟฟ้ามีโอกาสรับทุนทางการศึกษาอย่างทั่วถึง
- ผู้ปกครองลดภาระเรื่องค่าใช้จ่าย อุปกรณ์การเรียนของบุตร
- กองทุนพัฒนาไฟฟ้าเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน เนื่องจากเป็นโครงการสนับสนุนการศึกษาสำหรับนักเรียนนักศึกษา และเป็นโครงการต่อเนื่องที่ประชาชนรู้สึกว่าได้รับการช่วยเหลือที่ชัดเจนมากกว่าโครงการด้านอื่นๆ

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเ็จ

- การใช้หลักเกณฑ์ “เท่าเทียม ทั่วถึง” ในการพิจารณาอบทุนการศึกษา ทำให้ประชาชนในชุมชนได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอหน้ากัน “การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ” การประชาสัมพันธ์เข้าถึงทุกหมู่บ้าน โดยประกาศผ่านรถประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย สถานีวิทยุตำบล อีกทั้งประชาสัมพันธ์ผ่าน Facebook เพื่อให้ทุกคนในชุมชนได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง

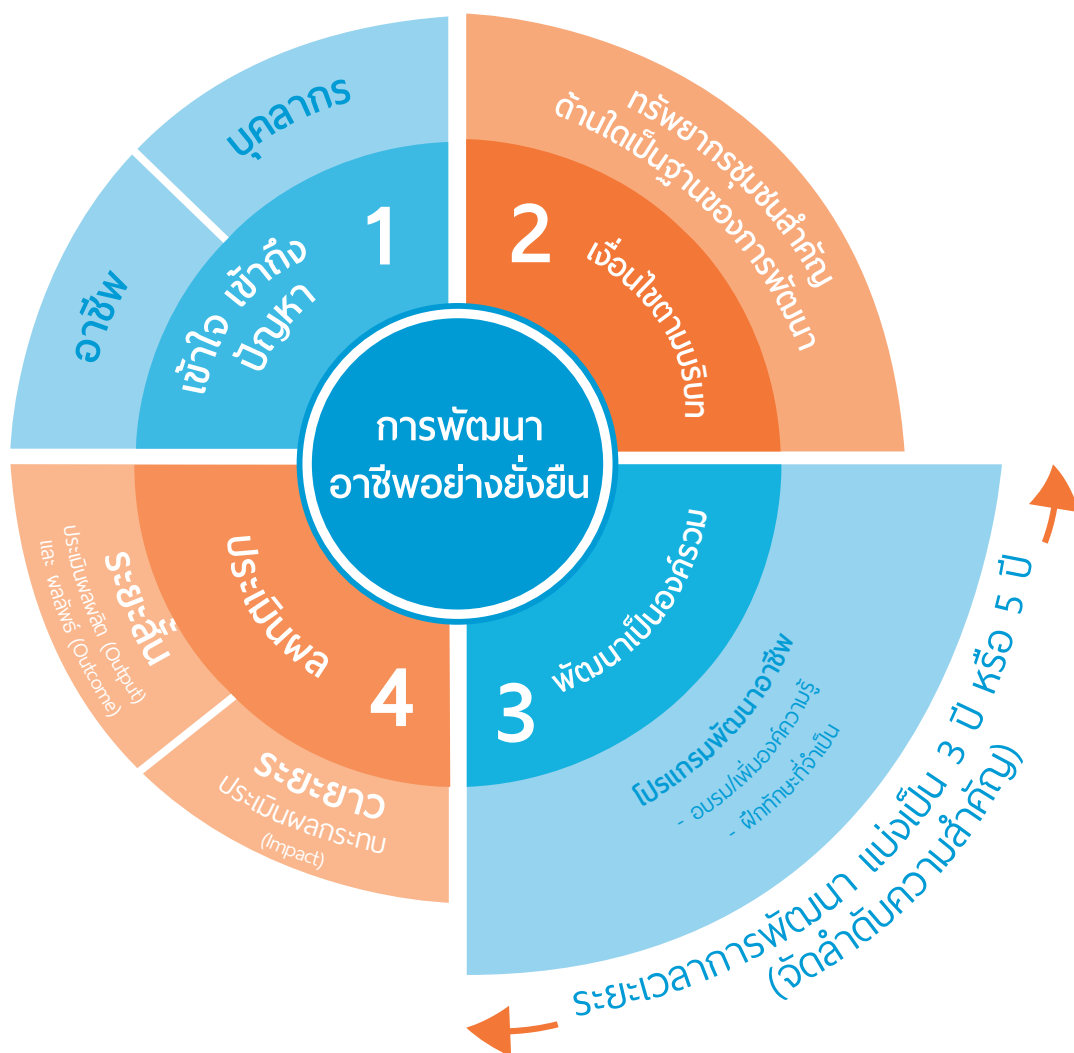
การเห็นปัญหาในพื้นที่ว่าการส่งเสียให้บุตรหลานได้รับการศึกษาเป็นภาระหนักของครอบครัว และนำงบประมาณกองทุนพัฒนาไฟฟ้าไปสนับสนุนการศึกษากระจายโอกาสแก่เยาวชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือและครอบคลุมทั่วถึงเกิดประโยชน์โดยตรงต่อเด็กเยาวชนและพ่อแม่ผู้ปกครองจำนวนมากในชุมชน ซึ่งในระยะยาวผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับคือการมีประชากรที่มีคุณภาพทางการศึกษามากขึ้น

ประเภท โครงการเพื่อพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน

“อาชีพสร้างรายได้
นำไปสู่ความมั่นคงของครอบครัวและชุมชน”

เข้าใจถึงปัญหาด้านรายได้และอาชีพของชุมชน เห็นโอกาสในการใช้ทรัพยากรในชุมชนมาแสวงหาแนวทางในการพัฒนาอาชีพของพื้นที่ สนับสนุนให้ความรู้และพัฒนาทักษะอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมอาชีพให้เกิดรายได้ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจของชุมชน

โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดและที่มาของโครงการ

โครงการสร้างอาชีพในชุมชนเริ่มจากการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จากแนวคิดสร้าง “อาชีพหลัก” ให้ผู้สูงอายุในชุมชนให้มีศักยภาพสามารถเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งลูกหลาน โดยการระดมทุนจากสมาชิกคนละ 40 บาท และจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ในปี พ.ศ. 2558 และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีคุณภาพรองรับความต้องการของตลาด และได้ขอรับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าส่วนหนึ่ง เพื่อต่อยอดการดำเนินการโดยจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการเพิ่มคุณภาพการผลิตสินค้า

กระบวนการดำเนินโครงการ

- ประธานกลุ่มแม่บ้านเป็นผู้ริเริ่มโครงการ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนฯ โดยผ่านการประชาคมของหมู่บ้าน โดยมีเจ้าหน้าที่กองทุนฯ เป็นพี่เลี้ยง แต่เนื่องจากงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้มีจำนวนมากกว่า 300,000 บาท จึงขอความร่วมมือให้หน่วยงานราชการเป็นผู้จัดทำโครงการแทน
- เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ได้ บริหารจัดการโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผลิตสินค้าแตกต่างกันไป ได้แก่ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มสิ่งประดิษฐ์ กลุ่มกระดาสา กลุ่มน้ำพริก กลุ่มขนมเปียะ กลุ่มทอดกล้วยส่ง โดยมีระบบการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ รายได้ของสมาชิกจะมาจากค่าแรงวันละ 300 บาท และมีเงินปันผลตามสัดส่วนผลกำไรในรอบ 1 ปี
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเน้นการสื่อสารแก้ปัญหาการทำงานภายในกลุ่ม ชี้แจงข้อเท็จจริงให้เห็นร่วมกัน ส่งเสริมให้สมาชิกเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น

ผลการดำเนินโครงการ

- กลุ่มอาชีพมีเครื่องมือในการผลิตสินค้าที่มีประสิทธิภาพ เพิ่มคุณภาพการผลิตสินค้า
- ผู้สูงอายุในชุมชนมีรายได้ในการดำเนินชีวิตโดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น มีความภาคภูมิใจในตนเอง
- เกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันและการพัฒนาชุมชน

แนวทางการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเเร็จ

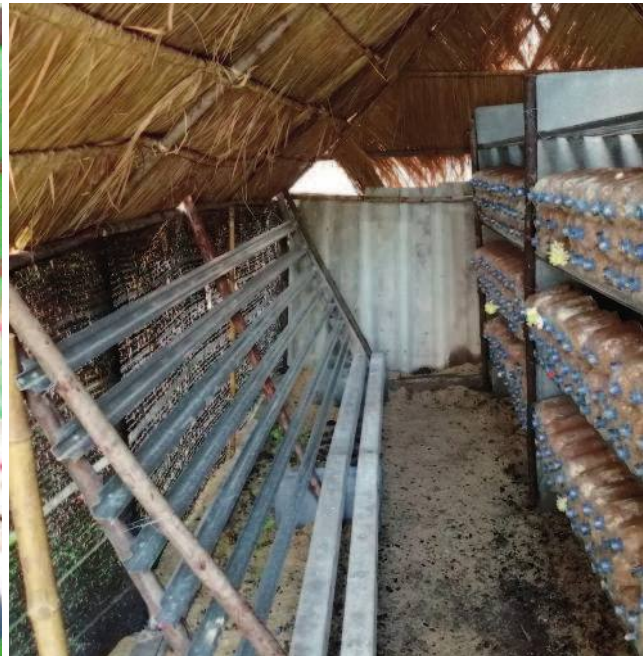
- “ผู้นำใช้ความรู้และการประสานเครือข่ายต่างๆ มาสนับสนุนการทำงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง” โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความยั่งยืน ด้วยการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้เป็นที่ต้องการของตลาด ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการผลิต ให้ความสำคัญกับการสื่อสารภายในและการประชาสัมพันธ์กลุ่ม และทิศทางการตลาด

การเห็นปัญหาว่าชุมชนมีผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ แต่มีศักยภาพ เป็นรากฐานสำคัญที่พัฒนาต่อไปได้ โดยใช้หลักคิดพึ่งตนเอง พัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง การระดมทุนและจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน สามารถรับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน การขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ทำให้มีเครื่องมือในการผลิตสินค้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การมีการบริหารที่ชัดเจน เน้นการสื่อสารแก้ปัญหาและการหาตลาดจำหน่ายสินค้านำพากลุ่มสู่ความมั่นคง

โครงการจัดอบรมและผลิตก้อนเห็ด

แนวคิดและที่มาของโครงการ

สมาชิกในชุมชนต้องการสร้างความมั่นคงให้ครอบครัว จึงเพาะเห็ดขายและพบว่า “เชื้อเห็ด 1 ก้อนให้กำไรเพิ่มเป็น 1 เท่าตัว” เสมอ เมื่อหลายครอบครัวในชุมชนหันมาเพาะเห็ดกัน จึงมีความต้องการก้อนเชื้อเห็ดมากขึ้น ชุมชนจึงทำโครงการของบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้ามาจัดอบรมและจัดหาอุปกรณ์การผลิตก้อนเห็ดให้กับสมาชิกในชุมชนเพื่อลดต้นทุนการผลิต

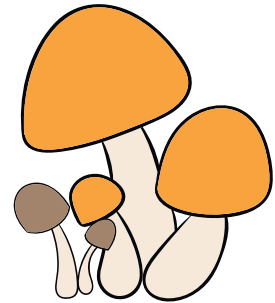

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดทำประชาคมหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำข้อมูลเสนอขอความคิดเห็นจากเวทีประชาคม โดยปรึกษาหารือแนวทางการจัดทำโครงการขอสนับสนุนงบประมาณจากเจ้าหน้าที่กองทุนฯ
- กลุ่มบริหารจัดการวางกติกากาการใช้วัสดุอุปกรณ์ โดยตั้งงบประมาณที่ได้รับทั้งหมดเป็นต้นทุน โดยสมาชิกรับก้อนเชื้อเห็ดไปเมื่อขายเห็ดได้ต้องนำเงินมาคืน ก้อนละ 5 บาท และคิดดอกเบี้ยให้กลุ่มอาชีพเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสร้างคามยั่งยืนภายในกลุ่ม
- สร้างกลุ่ม “มาตรฐาน” ดอกเห็ดของกลุ่มให้มีมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด คือ เห็ดสด ไม่มีสารเคมี มีการจัดประชุมประจำเดือนทุกเดือน เพื่อให้สมาชิกมีพื้นที่ในการนำเสนอแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน
- กลุ่มจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก เมื่อเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต มีเงินช่วยเหลือ

ผลจากการดำเนินโครงการ

- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้น จากการอบรมเรียนรู้และพัฒนาการเพาะเห็ดร่วมกัน
- กลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มั่นคงยิ่งขึ้น เนื่องจากมีทุนหมุนเวียนที่ขยายตัวและเติบโตอย่างต่อเนื่อง สมาชิกกลุ่มมีรายได้ที่มั่นคง
- มีการพัฒนาต่อยอดแปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาสายพันธุ์เห็ดที่หลากหลาย
- ผู้บริโภคมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น มีเห็ดคุณภาพดีหลากหลายชนิดให้เลือกซื้อ

แนวทางการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ กลุ่มมีการตั้งระเบียบในการใช้ทรัพยากรของกลุ่มโดยใช้ระบบ “ยืมคืน” ก่อนเชื้อเห็ดเมื่อยืมก้อนเชื้อไปเพาะแล้วได้ผลผลิตก็ส่งคืนให้กับกลุ่ม งบประมาณกองทุนพัฒนาไฟฟ้าที่นำไปซื้อก้อนเชื้อเห็ดจึงเป็นทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม
- ส่งเสริมการเติบโตของสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกทดลองเพาะเห็ดชนิดใหม่ๆ และขยายกลุ่มเพาะเห็ดแปรรูปออกไป ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและมีตลาดมากขึ้น ขณะเดียวกันผู้บริโภคก็มีทางเลือกมากขึ้นเช่นเดียวกัน
- ชุมชนใช้ความรู้อันเป็นทุนที่มีอยู่ในชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา โดยนำงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้ามาพัฒนาความรู้สมาชิก ฝึกทักษะที่จำเป็น และเป็นทุนหมุนเวียนในการผลิต

ผลลัพธ์ระยะสั้นที่เห็นได้เลย คือ รายได้ซึ่งเป็นประโยชน์ทางตรงที่สมาชิกได้นั้นเพิ่มขึ้น การสร้างมาตรฐานผลผลิตของกลุ่มให้เป็นมาตรฐานเดียว เป็นการสร้างผลลัพธ์ระยะยาวที่สร้างความมั่นคงน่าเชื่อถือให้กับกลุ่ม ความยั่งยืนของเงินที่ลงไปคือทุนหมุนเวียนจากการให้สมาชิกยืมก้อนเชื้อเห็ดไปเพาะแล้วนำมาคืนกลุ่ม การบริหารจัดการที่ดี การประชุมแลกเปลี่ยนแก้ปัญหาาร่วมกันและการจัดสวัสดิการให้สมาชิก ทำให้กลุ่มเข้มแข็งขึ้นตามลำดับ

โครงการโรงสีข้าวชุมชน

แนวคิดและที่มาของโครงการ

เดิมคนในชุมชนเมื่อทำนาได้ผลผลิตแล้วจะนำข้าวไปขายให้พ่อค้าคนกลาง และจำนำข้าวกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) จึงมีความต้องการขายข้าวด้วยตนเองไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง การจัดทำโครงการโรงสีข้าวชุมชน มีเป้าหมายเพื่อลดต้นทุนการผลิต และสามารถขายข้าวสารออกไปให้ผู้บริโภคโดยตรงซึ่งได้ราคาดีขึ้นกว่าการขายข้าวเปลือกอย่างที่ผ่านมา

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดทำประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อสำรวจความต้องการและนำเสนอโครงการเพื่อพิจารณาในระดับตำบล
- บริหารจัดการโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน รับผิดชอบตั้งแต่การดูแลเครื่องสีข้าว ซ่อมบำรุง ควบคุมการสี (การจัดคิว) โดยคิดค่าบริการสีข้าวครั้งละ 10 บาท ข้าวที่สีและขายได้เป็นเงินของสมาชิก ส่วนปลายข้าวหรือรำข้าวส่วนที่เหลือจะถูกเก็บไว้จำหน่ายเป็นรายได้เพื่อเป็นเงินหมุนเวียนให้กับกลุ่ม

ผลจากการดำเนินโครงการ

- การรวมกลุ่มจำหน่ายข้าวสาร ทำให้สามารถกำหนดราคาขายได้เอง ไม่ถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
- คนในชุมชนเกิดการพัฒนาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการดำเนินโครงการ ต่อยอดพัฒนาบรรจุข้าวใส่ถุงสุญญากาศ เพื่อคงคุณภาพข้าวและได้ราคามากขึ้น
- คนในหมู่บ้านเกิดความสัมพันธ์ จากการทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จ

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- การมีวิสัยทัศน์และเข้าใจยุทธศาสตร์ในการดำเนินโครงการ ผู้ใหญ่บ้าน (ผู้นำ) จัดทำแผนชุมชนระยะยาว 2-3 ปี โดยจัดลำดับความสำคัญว่า โครงการใดต้องดำเนินการก่อน-หลัง และมีการจัดประชาคมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นต่อการพัฒนาข้อเสนอโครงการ
- การบริหารจัดการเป็นไปเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ในฤดูเก็บเกี่ยว ข้าวกองกลางที่ซื้อไว้ถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเพื่อจำหน่าย ส่วนหนึ่งแบ่งให้สมาชิกนำไปบริโภค ข้าวที่ได้นำไปเลี้ยงไก่เป็นอาชีพเสริมของชาวบ้าน และเกิดการต่อยอดพัฒนาบรรจุภัณฑ์แบบสุญญากาศ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

การเห็นปัญหาที่ชาวนาเผชิญและความต้องการขายข้าวโดยไม่ผ่านคนกลาง ผ่านการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าในโครงการโรงสีข้าวชุมชนช่วยลดต้นทุนการผลิต ทำให้คนในชุมชนสามารถขายข้าวสารไปยังผู้บริโภคโดยตรงในราคาที่ดีกว่าการขายข้าวเปลือก เป็นผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนที่ประเมินได้ทันที การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านพัฒนาศักยภาพคนในชุมชน จากประสบการณ์ทำงานจริงทำให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากโครงการ และการเก็บค่าบริการสร้างเงินหมุนเวียนให้กลุ่มมีความมั่นคง

โครงการปุ๋ยเพื่อการเกษตร

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกยางพารา ปลูกปาล์มน้ำมัน มีความจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกและบำรุงดูแลพืชพันธุ์เป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกันปุ๋ยเป็นต้นทุนการผลิตที่มีราคาสูง ชุมชนจึงมีแนวคิดจัดซื้อปุ๋ยเพื่อการเกษตรสำหรับคนในชุมชนในราคาถูก ด้วยระบบบริหารจัดการแบบกลุ่มจัดการการซื้อขายปุ๋ยราคาถูกมาให้กับคนในชุมชน

กระบวนการดำเนินโครงการ

- ประชาคมหมู่บ้านเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความต้องการที่แท้จริง
- คพรฟ. กลั่นกรองโครงการตามระเบียบข้อบังคับ ได้แก่ เอกสารประกอบการนำเสนอโครงการ มีเอกสารการประชุมเพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการมาจากความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านอย่างแท้จริง
- ดำเนินการบริหารจัดการโครงการปุ๋ยโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าและโครงการประชารัฐ โดยจัดซื้อเครื่องผสมปุ๋ย วัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้โครงการมีความพร้อมสามารถผลิตปุ๋ยให้กับสมาชิกใช้ได้อย่างเพียงพอ
- ดำเนินการผสมปุ๋ยโดยกลุ่มสมาชิก และจำหน่ายปุ๋ยให้กับสมาชิก โดยแบ่งการจำหน่ายออกเป็นสองช่วงระยะเวลา เนื่องจากการผลิตปุ๋ยยังไม่เพียงพอับความต้องการของสมาชิกทั้งหมด คณะกรรมการจึงพิจารณาการขายปุ๋ยให้แก่สมาชิกแต่ละรายจากช่วงเวลาที่จำเป็นต้องใช้ (ตามฤดูกาลทำนา) สมาชิกกลุ่มที่ได้ปุ๋ยไปก่อนเมื่อมีการขายผลผลิตได้แล้วต้องนำเงินมาจ่ายค่าปุ๋ยคืนกลุ่ม เพื่อกลุ่มจะสามารถผลิตปุ๋ยให้กับสมาชิกกลุ่มที่สองต่อไป
- กำไรจากการดำเนินการนำไปช่วยเหลือเป็นสวัสดิการกลุ่ม โดยวิสาหกิจชุมชนแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านรับผิดชอบดูแล
- ติดตามประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินงานโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน

ผลจากการดำเนินโครงการ

- สมาชิกกลุ่มได้ซื้อปุ๋ยในราคาถูก ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง กำไรจากการทำเกษตรจึงเพิ่มตามมา
- กลุ่มมีทุนหมุนเวียนจากการจำหน่ายปุ๋ยให้กับสมาชิก มีแนวทางสร้างความยั่งยืนต่อไปในอนาคต
- เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชน ภาครัฐ และเอกชน ด้านงบประมาณในการขับเคลื่อนโครงการ

แนวทางการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- “การบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน” กลุ่มจัดระบบงบประมาณหมุนเวียนการผลิตปุ๋ยโดยรณรงค์ให้สมาชิกส่งเงินคืนตรงเวลา ทำให้สามารถดำเนินการผลิตปุ๋ยได้อย่างต่อเนื่องในงบประมาณที่มีอยู่และแบ่งกำไรบางส่วนไปใช้จ่ายเพื่อพัฒนาชุมชนด้วย

การเห็นปัญหาต้นทุนปุ๋ยมีราคาสูงแล้วขอการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าจัดทำโครงการซื้อปุ๋ยเพื่อเกษตรกรส่งผลประโยชน์โดยตรงแก่คนในชุมชนซึ่งส่วนใหญ่ทำการเกษตร การบริหาร การจำหน่ายปุ๋ยให้แก่สมาชิกตามบริบทเงื่อนไขข้อจำกัดที่มีอยู่เพื่อให้เงินหมุนเวียนสามารถบริการปุ๋ยให้สมาชิกได้ครบ การนำกำไรไปเป็นสวัสดิการกลุ่มโดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านรับผิดชอบดูแล สะท้อนถึงการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ สร้างความยั่งยืนและมั่นคงให้แก่ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

โครงการส่งเสริมการทอผ้าไหม

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ชุมชนเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมอันเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียง แต่ยังไม่มีรูปแบบการจำหน่ายที่ชัดเจน คนในชุมชนส่วนใหญ่ทำผ้าไหมเป็นรายได้เสริม นอกเหนือจากการทำการเกษตร วัตถุประสงค์สำหรับการผลิต คือ “ต้นหม่อน” คุณภาพไม่สมบูรณ์เพราะสภาพพื้นที่แห้งแล้ง ในขณะที่ในชุมชนกลุ่มผู้สูงอายุ (60-70 ปี) มีความรู้เรื่องการ “ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม” จึงเป็นที่มาของการรวมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการปลูกหม่อน และการทอผ้าไหมให้มีคุณภาพมากขึ้น

กระบวนการดำเนินโครงการ

- ประชาคมหมู่บ้านชี้แจงให้เห็นความสำคัญและผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ และการพัฒนาอาชีพเพื่อเศรษฐกิจชุมชนในอนาคต
- หัวหน้ากลุ่มได้นำข้อมูลและแนวทางไปปรึกษา ครรพ. เพื่อขอคำแนะนำในการเขียนโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โครงการได้รับการอนุมัติเนื่องจากมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาอาชีพชุมชนและมีวัตถุดิบในชุมชน สมาชิกกลุ่มมีความชำนาญและมีประสบการณ์ อีกทั้งสอดคล้องนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้คนไทยใช้ผ้าไทยมากยิ่งขึ้น
- การบริหารจัดการ
 - ◇ พัฒนาการจัดการทั้งหมด ตั้งแต่ต้นน้ำ (วางแผน) กลางน้ำ (การดำเนินงานที่เป็นระบบ) และปลายน้ำ (การติดตามประเมินผล) มีการประชาสัมพันธ์สินค้า โดยการออกร้านจำหน่ายสินค้าอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดการความรู้ในกลุ่มอยู่เสมอ
 - ◇ การจำหน่ายสินค้า สมาชิกสามารถนำผลิตภัณฑ์มาขายให้กลุ่มหรือจำหน่ายเองได้อย่างอิสระ โดยขายตามราคากลางที่กลุ่มกำหนดและเมื่อสมาชิกขายสินค้าได้ต้องนำกำไรส่งเข้าบัญชีกลุ่ม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการกลุ่มต่อไป
 - ◇ กำหนดระเบียบข้อบังคับเพื่อควบคุมรายจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมาย
 - ◇ มีระบบเงินปันผลค่าหุ้นให้สมาชิก
 - ◇ เงินที่ได้รับจากกองทุนฯ นำไปพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เพื่อให้สมาชิกสามารถผลิตเส้นไหมได้ตามความต้องการและตรงกับมาตรฐานการผลิตผ้าไหมของชุมชน

ผลจากการดำเนินโครงการ

- กลุ่มผ้าไหมเกิดความเข้มแข็งขึ้นจากการมีโครงสร้างกลุ่ม และการตั้งกฎระเบียบร่วมกันชัดเจน มีระบบราคาที่เป็นธรรมต่อผู้ผลิตและผู้ซื้อ มีการร่วมหุ้นเพื่อเป็นทุนในการดำเนินงานพัฒนากลุ่มต่อไป
- สมาชิกกลุ่มมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น ทำให้คนในชุมชนสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มผลิตผ้าไหมมากขึ้น
- ผ้าไหมของชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น มีลูกค้าจากภายนอกเข้ามาสั่งซื้อสินค้าในหมู่บ้าน

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- การรักษาภูมิปัญญาดั้งเดิมและการให้ความสำคัญกับปราชญ์ชุมชน ทำให้เครือข่ายขยายชุมชนเข้มแข็งบวกกับแนวคิดสมัยใหม่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พึ่งพาตนเองเรื่องวัตถุดิบ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง หมุนเวียนทรัพยากรภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- การบริหารจัดการกลุ่มมุ่งไปที่ความยั่งยืน มีการวางแผนงาน วางระบบการดำเนินงาน ติดตามประเมินผล และจัดสรรงบประมาณหมุนเวียนให้กลุ่มสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดการพัฒนาโครงการที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและภูมิปัญญาที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น การวิเคราะห์เห็นปัญหาวัตถุดิบในการผลิตไหมและการไม่มีรูปแบบจำหน่ายที่ชัดเจน ในขณะที่ชุมชนมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้เรื่องการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จึงทำให้การขอรับงบประมาณโครงการกลุ่มผ้าไหมในการจัดหาวัตถุดิบก่อให้เกิดประโยชน์ทางตรงแก่สมาชิกกลุ่ม ทำให้มีรายได้มั่นคงขึ้นจากการทอผ้า การบริหารจัดการ และการขาย ทำให้เกิดทุนหมุนเวียนสร้างความมั่นคงยั่งยืนให้กลุ่มฯ

โครงการส่งเสริมการจักสานไม้

แนวคิดและที่มาของโครงการ

คนในชุมชนส่วนใหญ่ทำสวน ทำไร่ หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต มีการรวมกลุ่มกันทำเครื่องจักสานใช้กันเองภายในชุมชน เนื่องจากชุมชนมีต้นไม้จำนวนมาก และมีภูมิปัญญาของปราชญ์ชุมชนที่สืบทอดวิธีทำและพัฒนาตลาดการจักสานจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้เกิดแนวคิดส่งเสริมการจักสานไม้ อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์ ต่อยอดให้เกิดรายได้ชุมชน และเป็นงานอดิเรกสำหรับผู้สูงอายุ

กระบวนการดำเนินโครงการ

- ชี้แจงให้เห็นความสำคัญและผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับในเวทีประชาคมหมู่บ้าน และขอมติร่วมกันในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ
- จัดทำโครงการและกลั่นกรองโครงการจากความร่วมมือที่ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติ มีผู้ที่มีทักษะและองค์ความรู้ด้านการจักสานไม้ ไม้ อันเป็นภูมิปัญญาของชุมชน
- การบริหารจัดการ
 - ◇ รับสมัครสมาชิกจากทุกครัวเรือนในหมู่บ้าน โดยใช้เงินกองทุนเป็นทุนตั้งต้นและหมุนเวียนภายในกลุ่ม
 - ◇ สมาชิกผลิตสินค้าแล้วนำมาฝากขายให้กลุ่มตามราคาที่กลุ่มกำหนด ผลกำไรนำหักเข้ากลุ่มเพื่อใช้จ่ายในการบริหารจัดการ
 - ◇ มีการติดตามและตรวจสอบ ประชุมสรุปบัญชีรายรับ-รายจ่าย ปีละ 1 ครั้ง
 - ◇ สมาชิกได้รับการอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถ
 - ◇ สมาชิกได้รับสวัสดิการจากกลุ่ม เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าทำศพ ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของบุตร

ผลจากการดำเนินโครงการ

- คนในชุมชนมีรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพจักสานไม้ไผ่
- ภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนได้รับการพัฒนาสืบทอดต่อไปในอนาคต
- กลุ่มผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างในการสร้างคุณค่าให้กับชุมชน หารายได้ให้ครอบครัว ได้ทำงานและพบปะกัน

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเเร็จ

- การดำเนินโครงการโดยพัฒนาจากทุนเดิมของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร องค์ความรู้ของชุมชน จนประสบความสำเร็จ ดึงศักยภาพของชุมชนให้สามารถพึ่งตัวเองได้และพัฒนาความรู้ความสามารถ มีการจัดระบบการขายและราคาที่ชัดเจน

การนำเอาทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชนที่มีอยู่มาพัฒนาและต่อยอด ในโครงการส่งเสริมการจักสานไม้ไผ่ โดยวางระบบบริหารจัดการที่ชัดเจนสามารถติดตามตรวจสอบได้ และให้สวัสดิการแก่สมาชิกในกลุ่ม รวมทั้ง จัดการอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถ ทำให้ผู้สูงอายุใช้เวลาว่าง สร้างคุณค่าและหารายได้ให้ครอบครัวเป็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการประกอบอาชีพที่จะส่งผลให้ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมั่นคงขึ้นอีกทางในระยะยาว

ประเภท โครงการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

“ ส่งเสริมสุขภาพและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ”

โครงการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนเพื่อนำไปสู่ “ชุมชนสุขภาพดี” เป็นการพัฒนาโครงการที่สร้างให้เกิดสุขภาวะที่ดีของประชาชน โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า โดยมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างเป็นระบบให้ความสำคัญทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก Facility วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นและสำคัญตามบริบทพื้นที่ รวมไปถึงการพัฒนาระบบการบริการโดยจัดให้มีบุคลากรทางการแพทย์เพียงพอต่อความต้องการ พร้อมทั้งประชาชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกัน

โครงการคลินิกนอกเวลา

แนวคิดและที่มาของโครงการ

โรงพยาบาลในพื้นที่เป็นโรงพยาบาลขนาดกลาง ที่บูรณาการกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ทำงานเชิงรุก แต่มีจำนวนบุคลากรไม่พอต่อการให้บริการ จึงเปิดคลินิกนอกเวลาเพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่ไม่สามารถเข้ารับบริการในเวลาราชการปกติได้เนื่องจากการประกอบอาชีพ โดยใช้อัตราค่าล้างเท้าที่มีอยู่ จึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า

กระบวนการดำเนินโครงการ

- สสำรวจความจำเป็น จัดทำข้อมูลนำเสนอขอความเห็นชอบจากประชาชน
- ดำเนินการโดย โรงพยาบาลและหน่วยงานในพื้นที่ที่ร่วมสนับสนุนโครงการ
- โรงพยาบาลคิดค่าบริการ สำหรับผู้มีรายชื้อในทะเบียนราษฎร์ อยู่ในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า รายละเอียด 60 บาท

ผลการดำเนินโครงการ

- ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลได้นอกเหนือเวลาราชการ
- งบประมาณจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าที่โรงพยาบาลได้รับการสนับสนุน ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน
- ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงบริการการรักษานอกเวลา

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- “แนวคิดของผู้บริหารโรงพยาบาลที่บูรณาการงานให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด” ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ให้ความสำคัญกับการร่วมมือทำงานกับภาคีเครือข่าย ทั้งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทำโครงการด้านสุขภาพทั้งการส่งเสริมและป้องกัน เช่น โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินของคนในอำเภอ และโครงการทันตกรรมเด็ก โดยให้ รพ.สต. แต่ละแห่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการและโรงพยาบาลสนับสนุนเรื่องบุคลากร โครงการคลินิกนอกเวลาถือเป็นอีกหนึ่งโครงการที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนเข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุขของรัฐที่มีประสิทธิภาพได้มากขึ้น

โครงการนี้เป็นการดำเนินงานเชิงรุกด้านการรักษาพยาบาลที่ตอบสนองต่อสภาพวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และความจำกัดของอัตรากำลังในโรงพยาบาล หนุนเสริมการบูรณาการงานเชิงรุกด้านสุขภาพที่โรงพยาบาลทำร่วมกับ รพ.สต. ทำให้ประชาชนได้รับการบริการด้านสุขภาพสะดวกสบายขึ้นอย่างทั่วถึงสู่การเป็นชุมชนสุขภาพดีอย่างยั่งยืน

โครงการสนับสนุนศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ในพื้นที่มีกลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก จึงเห็นความจำเป็นในการตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อบำบัดผู้ติดยา โดยมีโรงพยาบาลในจังหวัดเป็นพี่เลี้ยงให้การบำบัดฟื้นฟูเยาวชนที่เข้ามารับการรักษา

กระบวนการดำเนินโครงการ

- คพรพ. จัดทำข้อมูลเพื่อนำเสนอจัดประชุมในหมู่บ้านขอความเห็นชอบจากประชาชน
- กองทุนพัฒนาไฟฟ้า ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการสร้างอาคารต่างๆ ในพื้นที่ศูนย์ฯ
- คลินิกฟ้าใสซึ่งเป็นเครือข่ายให้การรักษาและบริการการเลิกบุหรี่ในพื้นที่ได้จัดทำระบบคัดกรองผู้รับการฟื้นฟูที่ต้องการเลิกสารเสพติดอย่างจริงจัง
- ทำการบำบัดฟื้นฟู โดยครูฝึกจากอาสาสมัครรักษาดินแดน ขั้นตอนมีดังนี้
 - ◇ ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการรักษา เป็นการเตรียมความพร้อมผู้บำบัดและครอบครัว
 - ◇ ขั้นตอนที่ 2 ฟื้นฟูสมรรถภาพ เรียนรู้กระบวนการอยู่ร่วมกัน ปรับตัวเข้ากับสังคม และการเสริมสร้างพลังใจให้เข้มแข็ง เรียนรู้ที่จะปฏิเสธ อีกทั้งฝึกอาชีพตามความชอบของบุคคล
 - ◇ ขั้นตอนที่ 3 ติดตามรักษา ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ ให้คำแนะนำเสริมสร้างกำลังใจ ป้องกันการกลับไปเสพยา

ผลการดำเนินโครงการ

- เด็กและเยาวชนร้อยละ 50 ที่เข้ารับการบำบัดฯ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่เสพยาซ้ำ สามารถมีอาชีพและอยู่ร่วมกับสังคมได้ ไม่หันกลับไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด
- ผู้ปกครองมีความหวัง มีกำลังใจ การได้เข้ารับการเตรียมพร้อมร่วมกับผู้รับการบำบัด ทำให้มีความเข้าใจและรู้บทบาทตนเอง ว่าต้องเป็นแบบอย่าง เอื้ออำนวยให้ลูกหลานกลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่อย่างไร

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเ็จ

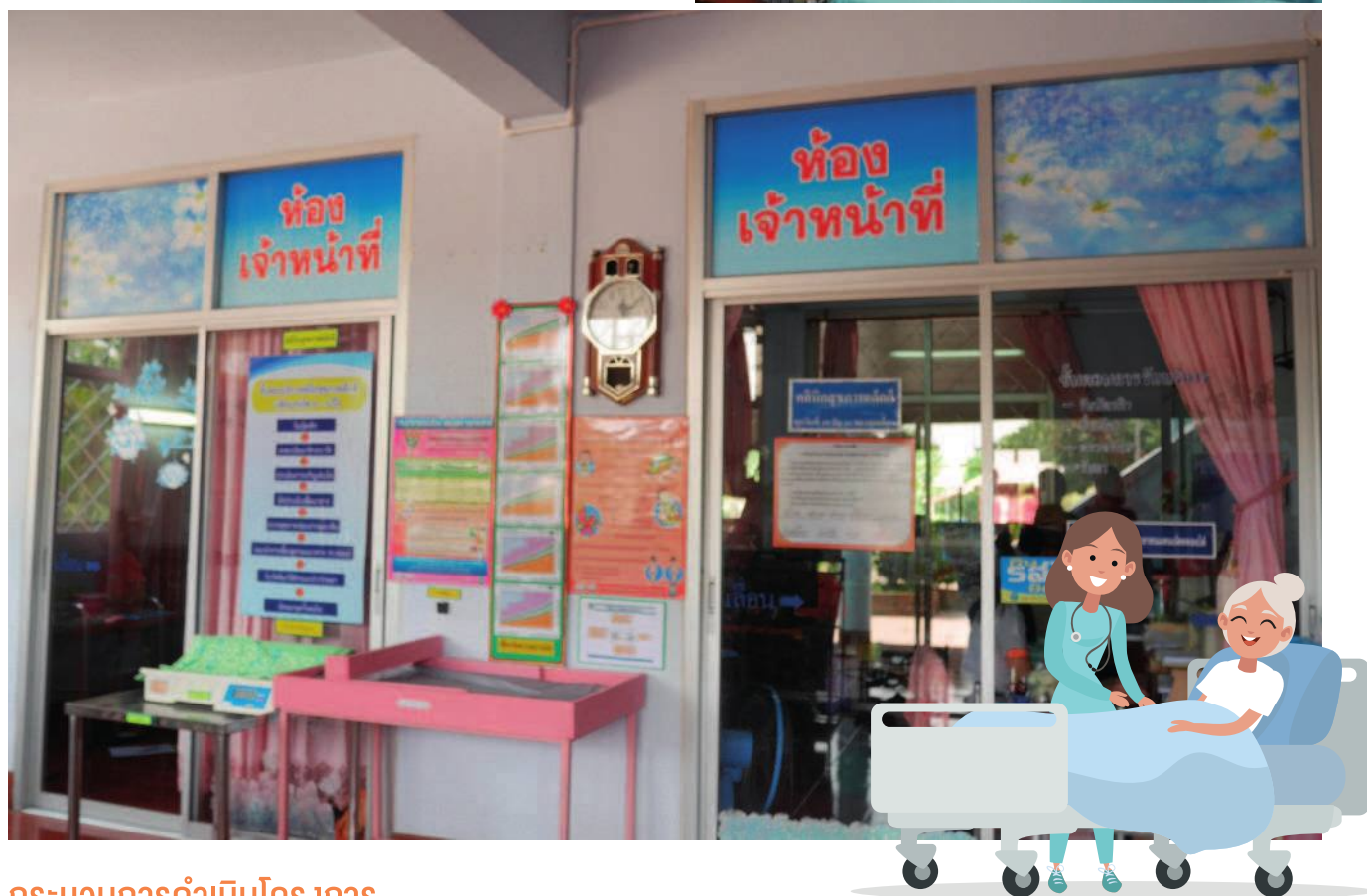
- หลักการ “บำบัดแบบครบวงจรทั้งร่างกายและจิตใจ เตรียมพร้อมครอบครัวให้เอื้ออำนวยให้ผู้เข้ารับการบำบัดปรับตัวใหม่ และใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุขได้” เป็นแนวทางการทำงานแบบองค์รวมในการเข้าใจสภาพจิตใจของผู้ติดยาเสพติด การเตรียมพร้อมทักษะด้านจิตวิทยาให้ผู้บำบัดและการจัดกระบวนการฟื้นฟูที่ครบวงจร ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม ผู้เข้ารับการบำบัดและครอบครัว การฟื้นฟูสมรรถภาพ การฝึกอาชีพ และการติดตามเพื่อไม่ให้กลับไปเสพยาอีก ให้ผู้เข้าบำบัดกลับบ้านแล้วสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

จากสภาพปัญหาด้านยาเสพติดในพื้นที่ โครงการสนับสนุนศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ตามบริบทที่เผชิญปัญหาเสพติดเพื่อให้เยาวชนมีสุขภาพที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เตรียมบุคลากรจัดสิ่งอำนวยความสะดวก จัดระบบบริการอย่างครบวงจร ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทันที คือ ชุมชนได้เยาวชนคืนมาจากยาเสพติด ผู้ปกครองมีความเข้าใจ และรู้บทบาทตนเองในการช่วยเหลือบุตรหลาน ในระยะยาวชุมชนจะได้บุคลากรที่มีคุณภาพมาพัฒนาชุมชน

โครงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย

แนวคิดและที่มาของโครงการ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในพื้นที่มีคนไข้ที่เป็นผู้ป่วยเรื้อรังติดเตียงอยู่ตามบ้านให้ต้องดูแลจำนวนมากไม่น้อยเนื่องจากพื้นที่ชุมชนอยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาลประจำอำเภอจึงเป็นที่มาของโครงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย โดยการสนับสนุนเตียงไว้บริการให้ผู้ป่วยยืมไปใช้ที่บ้านจนกว่าจะไม่ได้ใช้งาน

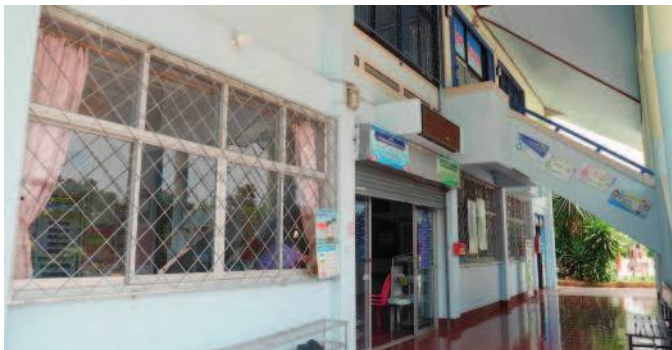

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จากการจัดทำประชาคมนำเสนอสถานการณ์สุขภาพชุมชนจากการส่งต่อข้อมูลซึ่งกันและกันของทุกภาคส่วน พบว่าในพื้นที่มีผู้ป่วยติดเตียงระยะสุดท้ายตามบ้านจำนวน 12 คน ประชาชนจึงเห็นชอบให้ของบประมาณจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าสนับสนุนเตียงให้ผู้ป่วยยืมไปใช้ในโครงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของ รพ.สต. ที่ทำงานร่วมกับชุมชน
- บริหารจัดการโดย รพ.สต. ซึ่งรับผิดชอบจัดทำทะเบียนอุปกรณ์ ทะเบียนการใช้ เป็นระบบชัดเจน โดยยึดหยุ่นเรื่องระยะเวลาการยืมตามแต่สภาพผู้ป่วยแต่ละคน โดยหากเกิดการชำรุดเป็นความรับผิดชอบผู้ที่ยืมไปต้องซ่อมแซม

ผลการดำเนินโครงการ

- รพ.สต. ในพื้นที่ฯ มีเตียงไว้บริการให้ผู้ป่วยติดเตียงยืมกลับบ้านจำนวน 12 เตียง และมีอุปกรณ์อื่นๆ เช่น ถังออกซิเจน เครื่องดูดเสมหะ และที่นอนลมบริการให้ยืมกลับบ้าน
- ผู้ป่วยติดเตียงตามบ้านในพื้นที่ รพ.สต. คูแล มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการให้บริการเชิงรุกของ รพ.สต.
- เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วม เห็นภาพรวมมีเป้าหมายและแก้ไขปัญหาตรงจุด

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

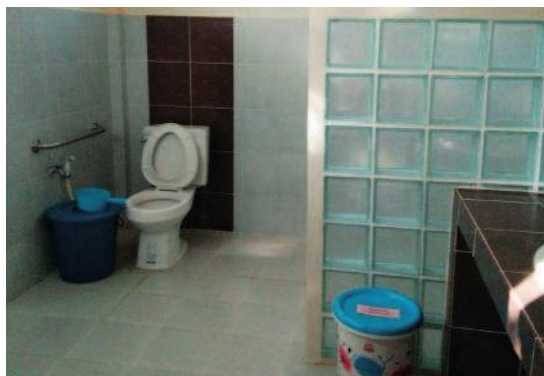
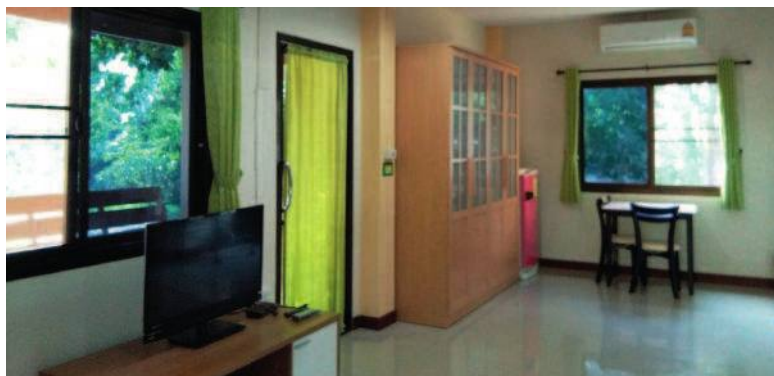
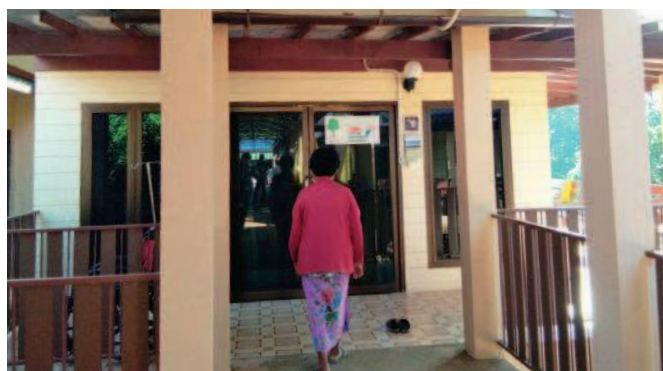
- “การส่งต่อข้อมูลและลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน” การประชุมหารือในระดับชุมชนเพื่อเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ มีการจัดเก็บข้อมูลปัญหาของชุมชนไว้ล่วงหน้า และเมื่องบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเข้ามา ปัญหาที่ถูกจัดลำดับความสำคัญเป็นลำดับต้น หรือมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนมากได้รับการยกขึ้นมาพิจารณาเป็นอันดับแรก คพรพ. จึงมีการดำเนินโครงการต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- “ความร่วมมือสามัคคีกันทำงาน” ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รพ.สต. เป็นจุดศูนย์กลางของชุมชนทุกกิจกรรมในพื้นที่สามารถดำเนินการได้ในพื้นที่ รพ.สต.

โครงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการดำเนินโครงการตอบสนองสภาพปัญหาสุขภาพของพื้นที่ ทำให้ผู้ป่วยติดเตียงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการบริการเชิงรุก ที่ผู้ป่วยและครอบครัวได้ประโยชน์โดยตรงในระยะยาว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลกันและกันทำให้ชุมชนมีความเอื้ออาทร เข้มแข็ง และมีทักษะการดูแลผู้ป่วยติดเตียงสามารถดูแลซึ่งกันและกันได้ภายในชุมชน

โครงการพัฒนาเรือนพักผู้ป่วยในโรงพยาบาล

แนวคิดและที่มาของโครงการ

จากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ลงเยี่ยมเยียนโรงพยาบาลระดับอำเภอในพื้นที่ พบว่ามีผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยจำนวนมากมาใช้บริการ แต่สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงพยาบาลไม่เพียงพอต่อผู้เข้ารับบริการ จึงเป็นแนวคิดและที่มาของการจัดทำโครงการพัฒนาเรือนพักผู้ป่วยและญาติให้กว้างขวาง สะอาด สะดวกสบาย คล้ายบรรยากาศแบบรีสอร์ท ซึ่งช่วยให้ผู้ป่วยได้ผ่อนคลายจากการป่วยไข้และจิตใจ รวมทั้งญาติได้รับความสะดวกสบายมากขึ้นในระหว่างอยู่โรงพยาบาล

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดทำประชาคมทุกหมู่บ้านในตำบล เพื่อขอความเห็นชอบการเสนอโครงการ
- จัดประชุมหาแนวทางร่วมกันในการทำงาน เน้นคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ป่วยและผู้รับบริการ
- โรงพยาบาลนำเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ ไปปรับปรุงเรือนพักและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้ผู้ป่วยที่เข้ามาพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ให้มีสภาพแวดล้อมและการบริการที่ดีขึ้น
- ผลักดันการดำเนินงานลงมาตั้งแต่ระดับผู้บริหารของโรงพยาบาล
 - ◇ สร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ผ่านการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง
 - ◇ มีการประชุมร่วมกันของคณะทำงานในการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง
 - ◇ ดำเนินงานอย่างจริงจัง สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

ผลการดำเนินโครงการ

- ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาระยะยาว อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบาย ผ่อนคลาย ช่วยให้ผู้ป่วยมีสภาพจิตใจดีขึ้น ส่งผลให้ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยน้อยลง
- ประชาชนในพื้นที่มีความพึงพอใจทั้งในการบริการและสภาพแวดล้อมของโรงพยาบาล
- เกิดมิติใหม่ในการดูแลรักษาผู้ป่วย โดยการบูรณาการร่วมกันระหว่างเครือข่าย หน่วยงานท้องถิ่นและชุมชน บริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเเร็จ

- “ผู้นำ นำพาก่อเกิดจุดเริ่มต้น ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมนำไปสู่ความยั่งยืน” เนื่องจากเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่ และต้องการความร่วมมือจากหลายส่วน โดยเฉพาะชุมชนโดยรอบโรงพยาบาล ซึ่งเป็นผู้รับบริการหลักของโรงพยาบาล ทางคณะทำงานฯ จึงสร้างการรับรู้ประชาสัมพันธ์โดยการทําย่แสดงแผนผังและแนวทางการพัฒนาพื้นที่ติดภายในโรงพยาบาล ทำให้ประชาชนรับรู้เป้าหมายและการทำงานของโครงการ เมื่องบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ทุกภาคส่วนจึงร่วมกันทอดผ้าป่าจากความร่วมมือจากประชาชน ทำให้ได้ยอดเงินมากกว่าที่ต้องการมาสบทบในงบประมาณส่วนที่ขาดไปอีกด้วย

เพื่อให้การบริการด้านสุขภาพของชุมชนรอบโรงไฟฟ้ามีอุปกรณ์เครื่องมือสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งระบบบริการที่ดี เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยหายเร็วขึ้นและญาติที่เข้ามาดูแลได้รับความสะดวกสบาย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ป่วยและผู้รับบริการจากโรงพยาบาลเป็นหลัก ผ่านการสร้างการมีส่วนร่วม การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดมิติใหม่ในการดูแลผู้ป่วยและการบูรณาการงานร่วมกันระหว่างเครือข่าย

โครงการปรับปรุงสนามฟุตบอล

แนวคิดและที่มาของโครงการ

เนื่องจากเด็กและเยาวชนในชุมชนส่วนใหญ่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น มีแนวโน้มปัญหาด้านยาเสพติด และติดเกมค่อนข้างสูง ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่จึงเห็นควรให้มีการสร้างสนามฟุตบอลมาตรฐาน เปิดโอกาส และส่งเสริมให้เด็กเยาวชนมีพื้นที่ได้แสดงศักยภาพด้านกีฬาอย่างสร้างสรรค์

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จากการปรึกษาหารือและสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่รวมทั้งมีการรวบรวมเงินงบประมาณของหน่วยงานต่างๆ มาสมทบกับงบประมาณที่ต้องการรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า คพรพ. ได้นำรายละเอียดโครงการเสนอต่อเวทีประชาคม
- อบต. เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ โดยเจ้าหน้าที่กองทุนฯ เป็นพี่เลี้ยงให้การสนับสนุนด้านข้อมูล การทำงานกับเครือข่ายด้านกีฬาของ อบต. ทำให้ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาเพิ่มเติม และได้รับเชิญเข้าร่วมแข่งขันในรายการต่างๆ

ผลการดำเนินโครงการ

- ในการฝึกซ้อม เด็กและเยาวชนมีผู้ฝึกสอนที่มีความรู้ความสามารถ สถานที่ และอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน
- เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้ทักษะสำคัญของชีวิต เช่น การมีวินัย มีความอดทน การมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ความยืดหยุ่นพลิกแพลง การทำงานเป็นทีม และรู้แพ้รู้ชนะ
- เด็กและเยาวชนในพื้นที่ มีโอกาสได้พัฒนาเป็นนักกีฬาอาชีพ

แนวทางการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ

- “วิสัยทัศน์ด้านกีฬาของผู้บริหารชุมชน” ประโยชน์นอกเหนือจากการสร้างสนามฟุตบอล คือ สร้างโอกาสและแรงบันดาลใจให้เด็กในชุมชน ให้มีความฝันความพยายามที่จะเป็นนักฟุตบอลอาชีพ มีกิจกรรมเชิญนักเตะในดวงใจมาให้กำลังใจเด็กในทีม เปลี่ยนความเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนจะมีปัญหาเรื่องยาเสพติด มาเป็นการสร้างพื้นที่แห่งโอกาสของชีวิตให้เด็กและเยาวชนในชุมชนและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ปกครอง

โครงการปรับปรุงสนามฟุตบอล เป็นการดำเนินงานเชิงบวกเพื่อแก้ไขปัญหาเยาวชนในพื้นที่ ที่มีวิสัยทัศน์ยาวไกลว่ากีฬาสามารถสร้างคนที่มีคุณภาพได้ สนามที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชนที่สนใจกีฬาได้พัฒนาศักยภาพตนเองตามความฝันที่ตั้งไว้ การดำเนินงานที่มี อบอุ่น, รับผิดชอบชัดเจน มีการทำงานกับเครือข่ายด้านกีฬา เข้าร่วมการแข่งขันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สนามแห่งนี้มีการใช้อย่างต่อเนื่อง

ประเภท โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน

“ การพัฒนาศักยภาพกลไก
พันธมิตรที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนโครงการอย่างยั่งยืน ”

ยกระดับศักยภาพ คพสพ. และผู้นำชุมชน สู่การเป็นผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาไฟฟ้าด้วย บทบาทของวิทยากร กระบวนการ ผู้สร้างการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม “Facilitator” ให้สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดพื้นที่เกิดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมรวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้และทักษะในการทำโครงการชุมชนที่ดี

ยกระดับชุมชน สร้างความรู้ ความตระหนัก ให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสำคัญเจตนารมณ์และเป้าหมาย กองทุนฯ และเข้ามามีส่วนร่วมทุกกระบวนการ

ยกระดับศักยภาพเจ้าหน้าที่กองทุนพัฒนาไฟฟ้าในพื้นที่ประกาศ¹ สู่การเป็นหน่วยสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพด้วยบทบาท “Supporter” นักเชื่อมประสานสร้างความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักสื่อสารวิเคราะห์ข้อมูลได้แม่นยำ ถ่ายทอดข้อมูล ได้ชัดเจน รวมถึงผู้ใช้เทคโนโลยีได้อย่างชำนาญ เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในระดับโครงการและกองทุน

¹ ถ้าใช้งบประมาณต้องทำร่วมกับชุมชน โดยมีสัดส่วนจากคนในชุมชนมากกว่าร้อยละ 50

โครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวคิดและที่มาของโครงการ

การพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า : Executive Function (EF) ของเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างนิสัยและพฤติกรรมที่ดี เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไปในอนาคต ต้องการความร่วมมือกันทำงานอย่างจริงจังของทุกภาคส่วน จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กในพื้นที่อันประกอบด้วยครู ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้ตระหนักเห็นความสำคัญมีความรู้ทักษะและเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนและการดูแลพัฒนาสมองเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและสามารถบูรณาการทำงานพัฒนาสมองเด็กกันอย่างจริงจังต่อเนื่องได้

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดอบรมแกนนำที่เกี่ยวข้องด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่ เติมความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (EF) ฝึกทักษะและการใช้เครื่องมือที่จำเป็นในการพัฒนาเด็ก ตั้งเป้าหมายร่วมกันใน 3 ปี และวางแผนปีต่อไปในการขับเคลื่อนงานให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้
- แกนนำชุมชนที่เข้ารับการอบรม ดำเนินการจัดกิจกรรมในพื้นที่ และครูการเรียนการสอนตามที่ได้รับการอบรม โดยมีพี่เลี้ยง คอยสนับสนุน ชี้แนะแนวทาง นิเทศครู และร่วมกันสรุปบทเรียนการทำงานด้วยกระบวนการ After Action Review
- จัดทำรายงานนำเสนอในระดับจังหวัด เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
- จัดการสรุปงานถอดบทเรียนร่วมกันทุกปีเพื่อพัฒนาการทำงาน

ผลจากการดำเนินโครงการ

- แกนนำชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจการดูแลและพัฒนาสมองเด็กปฐมวัย สามารถนำความรู้ไปบูรณาการงานด้านการศึกษา สาธารณสุข และจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กและผู้ปกครองได้อย่างต่อเนื่อง
- เด็กปฐมวัยในพื้นที่ได้รับการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (EF) ทั้งในโรงเรียน บ้าน มีบริการให้ความรู้ผู้ปกครอง และพื้นที่ กิจกรรมของผู้ปกครองและเด็กในระหว่างการรับวัคซีนในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) รวมทั้งมีกิจกรรม พัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (EF) ของเด็กปฐมวัยในโอกาสต่างๆ ของพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง
- ผลการทดสอบเด็กปฐมวัยในพื้นที่มีระดับพัฒนาการโดยเฉลี่ยสูงขึ้น รวมทั้งมีพฤติกรรมดีขึ้น (จากการสังเกต) หลังผ่านการเรียนรู้และผ่านกิจกรรมที่แกนนำจัดขึ้น
- เกิดวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) พัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (EF) จำนวนหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนงานอย่างจริงจัง
- จังหวัดสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและสนับสนุนการขยายผลไปยังท้องที่อื่น

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของทุกฝ่ายก่อนหลอมรวมเป็นเป้าหมายเดียวกัน สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กและความสำคัญของแต่ละคนที่สามารถขับเคลื่อนสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการร่วมมือกัน
- ความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (EF) เป็นเรื่องที่ทันสมัย สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้ทั้งในงานและชีวิตประจำวัน เนื้อหาที่ซับซ้อนนำเสนอให้เข้าใจได้ง่ายรวมทั้งมีเครื่องมือง่ายๆ ที่นำไปใช้แล้วได้ผล
- กระบวนการติดตาม เป็นพี่เลี้ยงและประเมินแบบหนุนเสริม ทำให้แกนนำและเครือข่ายมีความมั่นใจ มีความรู้ในการทำงาน มากขึ้นตามลำดับ
- กระบวนการรายงานความก้าวหน้าเป็นลำดับอย่างต่อเนื่องสู่เวทีระดับจังหวัด

การพัฒนาศักยภาพแกนนำด้วยกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สร้างความตระหนักสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (EF) ให้เครื่องมือและฝึกทักษะที่สำคัญการได้ร่วมกันตั้งเป้าหมาย วางแผน ทำให้แกนนำ ครู อสม. ผู้นำชุมชน และเครือข่าย ไปดำเนินกิจกรรมและสร้างการเรียนรู้ขยายผลต่อได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้เกิดประโยชน์ โดยตรงเด็กปฐมวัยและครอบครัวในชุมชน การมีพี่เลี้ยงติดตาม หนุนเสริม และทำให้งานพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การรายงานผล ขึ้นไปในระดับจังหวัดเป็นระยะๆ สม่่าเสมอทำให้เกิดเป็นนโยบาย และแผนงานสนับสนุน

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนเพื่อแก้ปัญหาหนี้สินของคนในชุมชน

แนวคิดและที่มาของโครงการ

คนในหมู่บ้านเผชิญปัญหาการมีหนี้สินกันเป็นจำนวนมาก ทำให้ครอบครัวประสบความยากลำบากในการครองชีพซ้ำซาก ทำให้ชุมชนคิดหาวิธีการในการจัดการและปรับโครงสร้างหนี้สินของคนในชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาผู้นำชุมชนขึ้นมาเป็นนักวิจัยของหมู่บ้าน เพื่อหาสาเหตุ และวิธีการแก้ปัญหานี้เป็นแนวคิดและที่มาของโครงการ

กระบวนการดำเนินโครงการ

- จัดเวทีเตรียมความพร้อม ปรับฐานคิดที่มิวิจยชุมชนซึ่งเป็นคนในหมู่บ้าน เพื่อลงสำรวจข้อมูลให้ชาวบ้านได้ทบทวนสถานะหนี้สิน ได้รู้จักตนเอง แล้วคืนข้อมูลที่ได้ ก่อนร่วมกันหาคำตอบจากคำถาม “เราจะลดหนี้สินกันได้อย่างไร” จากนั้นนำชาวบ้านเข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเอง ศึกษาดูงาน และทำบัญชีครัวเรือน
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลงานวิจัยต่อและดำเนินกิจกรรมตามแนวทางการจัดการหนี้สินของชุมชนที่ได้ไปเรียนรู้และนำมาปรับใช้ ใน 2 เรื่อง คือ
 - ◇ การจัดการด้านอาชีพ ที่ต้องลงทุนและอาชีพที่ไม่ต้องลงทุน เพื่อเป็นรายได้เสริมและบางคนยึดเป็นรายได้หลัก
 - ◇ การบูรณาการกองทุนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับชาวบ้านอย่างแท้จริง ดำเนินการไถ่ถอนและปรับโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้ที่ติดค้างหนี้อยู่หลายกองทุนและไม่มีกำลังส่ง โดยกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ติดตามประเมินผลสมาชิกที่ได้รับการอนุมัติ
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประจำเดือนของทุกกิจกรรม ติดตามผลการดำเนินงาน การไถ่ถอนหนี้สินและ หารูปแบบ/แนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น
- จัดเวทีสรุปบทเรียนจากการดำเนินงานทุก 6 เดือน จัดทำรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ผู้เข้าร่วมโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สามารถบริหารการเงินได้ดีขึ้น ไม่ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือยอย่างไม่มีการวางแผน ไม่สร้างหนี้เพิ่ม ใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมและรู้เท่าทัน ลด ละ เลิก อบายมุข ตระหนักในการออมมากขึ้น การทำบัญชีครัวเรือนส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและสร้างรายได้เสริม ทำให้ภาพรวมภาระหนี้สินของครัวเรือนลดลง ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาและลดหนี้เสียที่มีอยู่ในชุมชนลงเกือบร้อยละ 90
- เกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน ที่กลายเป็นสถาบันการเงินที่เข้มแข็งเป็นที่พึ่งของสมาชิกในชุมชนที่มีความจำเป็นอย่างแท้จริง ทั้งยังเป็นองค์กรของหมู่บ้านที่พัฒนาทักษะคนด้านการบริหารกองทุน
- เกิดการจัดสวัสดิการสังคมให้กับสมาชิกจากการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์ เช่น เงินสวัสดิการยามเจ็บป่วย ความสำเร็จของกลุ่มนำมาสู่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความร่มเย็นเป็นสุขของคนในชุมชน
- เกิดกลุ่มผู้นำที่เข้มแข็งจากแกนนำนักวิจัยที่มีความสามารถสร้างการเรียนรู้ให้คนในชุมชน มีทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น สามารถนำไปปรับใช้กับวิถีการดำรงชีวิต ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ในชุมชน เช่น เกิดการเรียนรู้อนุรักษ์ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดูแลรักษาป่าไม้ ทำฝาย จนได้รับรางวัลระดับประเทศ อีกทั้งยังเกิดการรวมตัวกันทำกิจการหลายประเภทของชุมชนขึ้น เช่น โรงงานน้ำดื่ม เพื่อบริการชุมชน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โฮมสเตย์ ที่สร้างรายได้เพิ่มให้กับคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

- ความมุ่งมั่นของกลุ่มผู้นำที่ต้องการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนในชุมชน
- การเน้นการพัฒนาศักยภาพคนในหมู่บ้านขึ้นมาเป็นนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ จนมีทักษะการคิด ทักษะการบริหารงาน สามารถขึ้นมาเป็นกลุ่มผู้นำที่เข้มแข็ง
- เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ให้ “คน” ในชุมชนเข้าร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม
- เรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน เก่งขึ้นจากการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ปัญหาอื่นๆ ในชุมชน โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้ อย่างเป็นเหตุเป็นผล

กระบวนการพัฒนาศักยภาพแกนนำของหมู่บ้านผ่านงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการเรียนรู้แก้ปัญหาของตนเอง จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) ได้ลองถูก ลองผิดด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาที่ใช้เวลายาวนาน ต้องการความมุ่งมั่นมาก และจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุบทบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ แต่ได้พิสูจน์ผลถึงความยั่งยืน เมื่อคน “ระเบิดจากภายใน” มีความสามารถในการเข้าใจตนเอง เข้าใจหาหนทางแก้ไขปัญหา และหาทางทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นได้ด้วยตนเอง ไม่เพียงทำให้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่ชุมชนเผชิญสามารถแก้ไขได้ ยังสามารถร่วมกันสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองในทุกมิติให้เกิดแก่ชุมชนขึ้นมาได้อย่างต่อเนื่อง

ประเภท โครงการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยว

“ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสามารถบริหารจัดการ
เป็นฐานสำคัญในการต่อยอดทรัพยากรในชุมชนให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ”

มีข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ และสามารถวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาพร้อมยกระดับให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว
ได้เหมาะสม ไม่เกิดผลกระทบทั้งระยะสั้น และระยะยาว รวมถึงต้องเข้าใจในสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อนำไปสู่
การหาแนวทางแก้ไขพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการป่าชุมชน

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ที่มาและแนวคิดของโครงการเกิดปัญหาการลักลอบตัดไม้มาอย่างยาวนานในพื้นที่จนทำให้บริเวณป่ารอบชุมชนกลายเป็นป่าเสื่อมโทรมหมู่บ้านได้รับผลกระทบติดตามมา ทั้งปัญหาน้ำไหลหลากเข้าท่วมบ้านเรือนไร่นาในฤดูฝน เกิดดินถล่ม และแห้งแล้ง ผิดปกติในฤดูแล้ง ทำให้พืชผลทางการเกษตรลดลง ทำให้คนในหมู่บ้านตระหนักถึงผลเสียที่เกิดขึ้น จึงเกิดความพยายามร่วมมือกัน พลิกฟื้นป่าให้กลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง

กระบวนการดำเนินโครงการ

- คณะกรรมการหมู่บ้านจัดการประชุมหารือร่วมกันกับชาวบ้านที่มีความเดือดร้อนจากการทำมาหากิน เพื่อหาวิธีการจัดการ แก้ปัญหา ก่อน แล้วจัดทำประชาคมจนทุกครัวเรือนมีมติให้ “ปิดป่า” เพื่อรักษาให้ป่าฟื้นตัว
- จัดตั้งหน่วยอาสาสมัครโดยผู้นำชุมชนและชาวบ้านจัดเวรยามออกเดินลาดตระเวนป่าที่ยังมีการลักลอบตัดไม้อย่างต่อเนื่อง เมื่อพบช้างลากไม้ทำการยึดไล่ช้างลากไม้แล้วนำไปเผาไว้ที่ว่าการอำเภอ พบผู้ลักลอบตัดไม้ไม่จับกุม แต่จะขอร้องไม่ให้เข้ามา ในเขตป่าของหมู่บ้าน
- ทำหนังสือเวียนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่บ้านในตำบลใกล้เคียงที่ร่วมกันใช้ประโยชน์จากป่าเดียวกัน ให้รับทราบถึง จุดมุ่งหมายในการปิดป่า หลังปิดป่าผ่านไปได้ 1 ปี ขยายงานสู่หมู่บ้านข้างเคียงที่ใช้ป่าร่วมกันมาเป็นแนวร่วม
- ขอความร่วมมือจากนายอำเภอเจรจากับนายอำเภอในเขตข้างเคียงที่มีชาวบ้านลักลอบข้ามเขตมาตัดไม้เพื่อแก้ปัญห การรุกล้ำเขตพื้นที่
- จัดทำกฎระเบียบเพื่อควบคุมกันใช้ฟันป่าและมีบทลงโทษชัดเจน เช่น ห้ามล่าสัตว์ในเขตภัยทันทนาฝ่าฝืนปรับครั้งละ 10,000 บาท และลงโทษตามกฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่า ห้ามลักลอบตัดไม้ หากผู้ใดต้องการไม่สร้างบ้านหรือใช้สอยให้ขออนุญาต ตามกฎระเบียบ หากฝ่าฝืนจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายและยึดไม้ของกลางเป็นสมบัติของหมู่บ้าน และหากผู้ใดเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดชุมชนจะไม่อนุญาตให้ตัดไม้มาสร้างบ้านทั้งครอบครัว เป็นต้น

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ป่าไม้และแหล่งน้ำกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง คนในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงมีรายได้จากพืชผักผลไม้ในป่าตามฤดูกาล เช่น ผักหวาน เห็ดหน่อไม้ มะไฟ และได้อาหารจากแหล่งน้ำ ทั้งกุ้ง หอย และปลา
- ชุมชนสามารถทำน้ำประปาภูเขา ช่วยลดรายจ่ายค่าน้ำ และยังมีน้ำจากอ่างเก็บน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก ไม่แห้งแล้งเหมือนที่ผ่านมา
- ป่าได้รับการจัดสรรการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ แบ่งเป็นเขตแหล่งอาหาร, แหล่งสมุนไพร, ป่าใช้สอยของชุมชน, ป่าภัยทานสัตว์, ห้ามล่าสัตว์, ตาน้ำไหล, สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และจุดชมวิว
- เยาวชนในหมู่บ้านได้เรียนรู้แบบอย่างและการถ่ายทอดจิตสำนึกรักป่าเพื่อสานต่อการอนุรักษ์ป่าไม้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเเร็จ

- การสร้างการมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากคนที่ได้รับความเดือดร้อนโดยตรง และการปรึกษาหารือเพื่อสร้างฉันทามติร่วมกันทั้งหมู่บ้านในการปิดป่า
- การร่วมใจกันทำงานอย่างมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว ไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลต่างๆ ออกลาดตระเวนป่าป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าอย่างเข้มขันต่อเนื่อง
- การใช้ความละมุนละม่อม ระวังความขัดแย้งกับกลุ่มอิทธิพล ไม่จับกุมผู้ทำผิดแต่ขอรื้อง หาผู้ใหญ่ เช่นนายอำเภอ เกื่อหนุน ช่วยเหลือประสานงาน และขยายแนวร่วมสู่หมู่บ้านข้างเคียง เพื่อรักษาป่าไว้ให้ได้
- สร้างกฎระเบียบที่เข้มงวดและการบริหารจัดการที่ชัดเจนในการใช้ประโยชน์จากป่า ให้คนในชุมชนได้ปฏิบัติและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

โครงการป่าชุมชนเกิดขึ้นจากวิกฤติร่วมกันของคนในหมู่บ้าน ทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการร่วมกันแก้ปัญหาจากการมีส่วนร่วมในการสร้างฉันทามติ “ปิดป่า” ความเด็ดเดี่ยวในการยืนหยัดต่อสู้กับอิทธิพลด้วยวิธีการที่ละมุนละม่อม หาแนวร่วม และสร้างกฎระเบียบที่เข้มงวดในการใช้ป่าชุมชน ทำให้ประสบความสำเร็จสามารถฟื้นผืนป่ากลับคืนมาได้ เกิดเป็นความเข้มแข็งของหมู่บ้านและความยั่งยืนของป่าอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อความเป็นอยู่ของคน

โครงการจัดการขยะมูลฝอย

แนวคิดและที่มาของโครงการ

ชุมชนอยู่ในพื้นที่ที่มีสภาพกึ่งเมืองกึ่งชนบท ส่วนใหญ่ของชุมชนเป็นหมู่บ้านจัดสรร มีขยะจำนวนมาก และถนนในชุมชนมีความคับแคบ ยากแก่การจัดเก็บ จึงเกิดแนวคิดและเป็นที่มาของการจัดการคัดแยกขยะ และจัดซื้อรถเก็บขยะขนาดเล็ก เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการนำขยะไปรีไซเคิล และจัดการเก็บขยะตามซอยขนาดเล็กให้เกิดความสะอาดและสภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น

กระบวนการดำเนินโครงการ

- ประชาคมหมู่บ้าน สำรวจความต้องการของชุมชน และแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการขยะในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ
- รมรณรงค์การคัดแยกขยะ และรวมกลุ่มรับซื้อขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้
- ดำเนินการการจัดซื้อรถขยะ ผ่านการยื่นซองเสนอราคา โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมี คพรพ. ร่วมเป็นผู้ตรวจสอบการอนุมัติจัดซื้อ
- บริหารจัดการรถขนขยะ โดยกองสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล
 - ◇ จัดแผนดำเนินงาน จัดสรรกำลังคน และจัดเส้นทางรถเพื่อเก็บขยะในชุมชนได้อย่างทั่วถึง
 - ◇ ทำการบำรุงรักษา ทำความสะอาดรถทุกสัปดาห์ ตรวจสอบความเสียหายและซ่อมบำรุงเดือนละ 1 ครั้ง
- อบรมการจัดการขยะ คัดแยกขยะต้นทาง

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ชุมชนสะอาดไม่มีขยะหมักหมมตามถนนหนทาง ตรอกซอกซอย สภาพแวดล้อมในชุมชนสวยงามขึ้น ส่งผลทางตรงต่อสุขภาวะของคนในชุมชน
- เกิดการรวมกลุ่มคัดแยกขยะ เป็นรายได้เสริมของคนส่วนหนึ่งในชุมชน

แนวการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเเร็จ

- การจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและตอบโจทยัปัญหาในพื้นที่ที่เผชิญอยู่
- การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ จัดสรรกำลังคนประจำรด มีแผนการดำเนินงานเก็บขยะชัดเจน และจัดเส้นทาง การเดินรถเพื่อเก็บขยะในชุมชนได้อย่างทั่วถึง
- การรวมกลุ่มกันทำการคัดแยกขยะอย่างจริงจังของคนในชุมชน
- ประชาชนเข้าใจและตระหนักถึงการจัดการขยะ

โครงการจัดการขยะมูลฝอย (รถขยะเคลื่อนที่) เกิดจากการเห็นปัญหาของชุมชน โดยมีกองสาธารณสุขของค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นผู้บริหารจัดการรถขนขยะ มีแผนการดำเนินงานจัดสรรกำลังคน และจัดวางเส้นทางเก็บขยะอย่างทั่วถึงรวมทั้ง มีการบำรุงรักษา เป็นหลักประกันการใช้งานรถขนขยะที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง ชุมชน ได้รับผลประโยชน์โดยตรงทันที และในระยะยาวส่งผลกระทบให้สิ่งแวดล้อมของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้นด้วย

โครงการจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว

แนวคิดและที่มาของโครงการ

เชือกักเก็บน้ำในพื้นที่โดยรอบมีสภาพและบรรยากาศเหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้นำชุมชนได้ส่งเสริมให้คนในชุมชนเปิดร้านจำหน่ายสินค้าบริเวณอ่างเก็บน้ำและสถานที่ใกล้เคียงเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว ชุมชนจึงริเริ่มจัดทำโครงการปั่นจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวขึ้นมา อันเป็นแนวคิดและที่มาของโครงการจัดซื้อจักรยานเพื่อให้บริการในการท่องเที่ยว

กระบวนการดำเนินโครงการ

- โครงการเริ่มต้นมาจากการที่ ผู้นำชุมชน ประชาชน และ คพรพ. เห็นร่วมกันถึงช่องทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน เห็นประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ จึงนำเสนอโครงการเพื่อให้ประชาชนรับทราบและเห็นชอบผ่านการประชาคมหมู่บ้าน
- การบริหารจัดการ
 - ◇ คณะกรรมการชุมชนเป็นตัวแทนรับผิดชอบจัดระบบการเช่าจักรยาน และกำหนดราคา รวมถึงการดูแลรักษาการซ่อมบำรุงเมื่อจักรยานเกิดการชำรุด
 - ◇ จัดตั้งกองทุนหมุนเวียน เพื่อนำงบประมาณดังกล่าวมาส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมในส่วนอื่นและใช้เป็นงบประมาณเพื่อการดูแลรักษาและซ่อมแซม

ผลจากการดำเนินโครงการ

- ชุมชนมีรายได้ และคนในชุมชนมีงานทำเพิ่มขึ้นจากการเก็บค่าเช่าจักรยาน ที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการโดยรอบอ่างเก็บน้ำ

แนวทางการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความสำเเร็จ

- ความเข้มแข็งของชุมชน การมีผู้นำที่มองเห็นโอกาสและประโยชน์ของคนในชุมชนต่อยอดจากต้นทุนทรัพยากรที่มีอยู่ สร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นที่ตนเองรับผิดชอบ

โครงการจัดซื้อจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเป็นการสร้างโอกาสให้ชุมชนมีรายได้จากต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและ ความพร้อมของชุมชน มีคณะกรรมการชุมชนเป็นตัวแทนรับผิดชอบจัดระบบการจัดการทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการนำรายได้ไปก่อตั้งกองทุนหมุนเวียนเป็นหลักประกันการดำเนินงานและผลประโยชน์ที่อยู่กับคนในชุมชน

โครงการที่มีแนวทางการดำเนินงานที่ดีและประสบความสำเร็จ ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชน ภายใต้ทิศทางและนโยบายของ “กองทุนพัฒนาไฟฟ้า” นั้น จะยั่งยืนได้ ในมุมมองของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากแต่ละเขตพื้นที่การทำงาน ล้วนให้ความสำคัญกับการดำเนินการโดย “การบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ” ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ

- 1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม** สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกะดับของการดำเนินโครงการ ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาในชุมชน การตั้งเป้าหมายร่วม ให้โครงการมาจากชุมชนโดยแท้จริง ตรงตามความต้องการของคนในชุมชน ชุมชนเป็นเจ้าของ การบริหารจัดการโครงการ การติดตามประเมินผลสรุปบทเรียนการทำงานเพื่อเป็นแนวทางร่วมกัน ในการพัฒนา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เชื่อมเครือข่ายภาครัฐและเอกชน เข้ามาสนับสนุนการทำงาน ให้มีพลังมากขึ้น
- 2. ความรู้** ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจชุมชนและโครงการ เป็นอย่างดี และที่สำคัญต้องเข้าใจกฎระเบียบในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาไฟฟ้าและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 3. การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ** ภายใต้การสร้างกติการ่วม หรือธรรมนูญหมู่บ้าน ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะสามารถบริหารจัดการเวลา จัดลำดับความสำคัญของงาน และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการทำงานเป็นทีม
- 4. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง** สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง ให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการพัฒนา อย่างยั่งยืน มีจิตสาธารณะ มีวิสัยทัศน์ มีความมุ่งมั่น และลงมือทำอย่างจริงจัง สามารถสร้างเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น

ดังนั้น จะพบว่าโครงการที่มีการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพดังกล่าวข้างต้นจะประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ทุกภาคส่วนในชุมชนได้รับประโยชน์ ชุมชนได้รับการพัฒนามีความรู้ทักษะ สามารถยืนอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างเข้มแข็ง ภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืนตามเจตนารมณ์ที่กองทุนพัฒนาไฟฟ้าก่อกำเนิดขึ้น

ภาพประกอบ

- หน้าที่ 28 : “บทความและสื่อ” โดย เว็บไซต์ อาสาพาเจริญ.com
- หน้าที่ 32 : “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” โดย เว็บไซต์ akatumnuay.go.th
- หน้าที่ 34 : “หอกระจายข่าว” โดย เว็บไซต์ newlocaldb/stdlocal
- หน้าที่ 35 : “ระบบเสียงตามสาย” โดย เว็บไซต์ technician2100.blogspot.com
- หน้าที่ 36 : “ศาลาการเปรียญ” โดย เว็บไซต์ phrawichaie.blogspot.com
- หน้าที่ 37 : “วัดป่าประดู่ ท่าประดู่ วัดที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา” โดย เว็บไซต์ gplace.com
- หน้าที่ 46 : “โครงการพัฒนาทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ” โดย เว็บไซต์ pdfchana-erc.com
- หน้าที่ 47 : “ปรับปรุงพื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้น ป.1” โดย เว็บไซต์ ins161.srb1.info/นโยบาย/การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
- หน้าที่ 49 : “ชาวดอกคำใต้ปลื้ม! ‘น้องทัน’ สอบติดแพทย์ มข. แต่ขาดทุนทรัพย์ เรังระดมทุนช่วย” โดย เว็บไซต์ matichon.co.th
- หน้าที่ 50 : “กองทุนพัฒนาไฟฟ้าอวอร์ด” โดย เว็บไซต์ facebook.com
- หน้าที่ 52 : “ภาพมอบคุณการศึกษา เรียนดี ยากจน” โดย เว็บไซต์ mmit.ac.th
- หน้าที่ 53 : “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1” โดย เว็บไซต์ sukhothai1.go.th
- หน้าที่ 65 : “บ้านหนองบัวน้อย ชุมชนผ้าไหมมัดหมี่ ของดีเมืองขอนแก่น” โดย เว็บไซต์ nairobroo.com
- หน้าที่ 65 : “หมู่บ้านผ้าไหมชนบท” โดย เว็บไซต์ dmiceplanner.busesseventsthailand.com
- หน้าที่ 66 : “สำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น ดำเนินโครงการ 1 อำเภอ 1 ภูมิปัญญา รุ่นที่ 11” โดย เว็บไซต์ doe.go.th
- หน้าที่ 67 : “กระบี่ข้าว” โดย เว็บไซต์ homekatipkaow.blogspot.com
- หน้าที่ 67 : “ขั้นตอนการทำกระบี่ข้าว” โดย เว็บไซต์ 202.29.22.167/newlocaldb/stdlocal/2554/pla/i.html
- หน้าที่ 67 : “ยายมหัศจรรย์! ตาบอกว่า 20 ปี สานหมวกดอกไม้ได้ ขายประทังชีวิต” โดย เว็บไซต์ postsiam.net
- หน้าที่ 77 : “เที่ยวทั่วไทย #ไฟฟ้าสร้างสุข Ep.5 กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าเขื่อนภูมิพล ตาก” โดย เว็บไซต์ youtube.com
- หน้าที่ 84 : “นักวิจัยชาวบ้าน : ‘บ้านสามขา’ ชุมชนต้นแบบปลดแอกหนี้” โดย เว็บไซต์ waymagazine.org
- หน้าที่ 88-89 : “ป่าชุมชนบ้านเหล่าเหนือ จ.แพร่” คว่าสุดยอดป่าชุมชนระดับประเทศ” โดย www.siamrath.co.th
- หน้าที่ 91 : “โรงเรียน ชุมชน และวัด ปลอดภัยอย่างยิ่งยืน” โดย www.gotoknow.org/posts/338733
- หน้าที่ 91 : “เทศบาลเมืองกะทู้เดินหน้าโครงการคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อรักษาสีสิ่งแวดล้อมในชุมชน”
โดย www.mgrronline.com/south/detail/9610000035096
- หน้าที่ 92-93 : “เขายายเที่ยง เที่ยวง่าย ๆ ใกล้เมืองโคราช” โดย www.pantip.com

ต้นแบบโครงการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าอย่างยั่งยืน

จัดทำโดย : สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
319 อาคารจตุรัสจามจุรี ชั้น 19 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0 2207 3599 เว็บไซต์ www.erc.or.th